ԻՆՆԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ | ԹԻՒ 2,590 | Կ. ՊՈԼԻՍ. 1905, ՄԱՐՏ 19 — 1 ԱՊՐԻԼ | 25 ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ, 1323 — 19 ՄԱՐՏ 1321 | ՇԱԲԱԹ

بوزانتيون
ايجه برى دسياسى غزته، صاحب امتياز و سر محررى
بوزانت كچيان
مطبعه و اداره خانه سى بابعالى جاده سى نومرو ٢٣-٢٥

Բիւզանդիոն

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ — ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ — ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԲԻՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ

PUZANTION
Journal Arménien Quotidien,
Politique, Financier et Littéraire
Directeur - Propriétaire
PUZANT KÉTCHIAN
Bab-Ali Djaddéssi, № 23-25
CONSTANTINOPLE

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՀԱՅ ՏԱՂԱՆԴՆԵՐ

Այս օրերս չատ կ'խօսուի երկու Հայ տաղանդներու վրայ, որք յանկարծ փայլեցան երկուքն ալ, և ինքնօգնութեան պտուղն են աւելի կամ նուազ։ Մին, Ջութակահար Կիւլէնեան, հազիւ երկու տարի Պրիւքսէլի մէջ վարպետի մը քով աշակերտելու բախտն ունեցեր է։ Միւսը, Նկարիչ Միասէրեան, բոլորովին ինքնաշխատ է։ Թէև գեղարուեստի տարբեր ճիւղերու հետևող, բայց իրարու կ'նմանին՝ տակաւին թարմ տարիքի մէջ յաջողութեան անակնկալ չափ մը ձեռք բերած ըլլալով։ Ջութակահարին համար կ'պատմուի թէ նախակրթարանի մէջ զոհացուցիչ վիճակ մը չունէր։ Իր վարժապետներուն յուսահատութիւն կ'պատճառէր։ Բայց ինք ուրիչ կոչում ունի եղեր, և իր ծնողքը թէև այնքան բարեկեցիկ վիճակի մը տէր չըլլան, խելքն ունեցեր են զինք ազատ ձգելու որ իր կոչման հետևի։ Նկարչին համար ալ իր ընտանիքն անշուշտ աւելի չահեր գործ մը կ'պատրաստէր առևտրական ասպարէզի մէջ, բայց իր մէջ բան մը կար որ անմիջական չահ չէր փնտռեր։ Եւ կ'տեսնենք որ տղաքն երբեմն աւելի աղէկ բան մը կ'ըլլան քան ինչ որ խորհեր կարգադրեր էին ծնողքը։ Ջութակահարութիւն և նկարչութիւն, ինչպէս գեղարուեստի գրեթէ ամէն ճիւղ, քաջալերական ասպարէզներ չեն մեր մէջ՝ չահու, վաստակի տեսակէտով։ Մեր բարեկեցիկ ընտանիքներն անգամ դեռ չեն վարժուած իրենց սրահները զարդարելու յանձնարարուած պատկերներով։ Հագուստի համար չեն դիմեր պատրաստ զգեստ ծախողներուն, այլ յատկապէս կարել կուտան, բայց նկարներու համար, ցուցափեղկերու մէջ գտնուածները, մեծաքանակ ծախուածները, տպագրուածները կամ վիմագրուածներն իրենց գործը կ'տեսնեն, իրենց գեղարուեստի ճաշակը կ'գոհացնեն, պէտք չեն թողուր դիմում ընելու արուեստի վարպետներուն՝ ինքնագիր երկերու համար։ Ջութակի գալով, իրի մտիկ ընողներն աւելի չատ են ի մեզ քան վճարողները։ Քանի մը տասնեակ Հայ ընտանիքներ իրենց զաւակներուն ջութակ կ'սովրեցնեն հիմա, և անոնք պարբերաբար դասատու պէտք կ'ունենան ու կ'վճարեն։ Բայց ջութակահար մը անօթի կ'մնար եթէ մերթ ընդ մերթ նուագահանդէս տալով ապրիլ փորձէր մեր մէջ։ Կ'հասկնանք որ Արևմուտքի գեղարուեստական միջավայրին մէջ ընկերային մթնոլորտն իսկ արտադրէ զարգացնէ նորածիլ տաղանդներ, որովհետև հոն երաժշտութիւնը, երգը, պատկերները, նկարները կեանքին մէկ որոշ պէտքը կ'կազմեն հասարակութեան մեծ մասին համար, և կոչում ունեցող պատանիներ հոն իրենց բնածին հակումին յագուրդ տալով հանդերձ կեանքի ասպարէզ մ'ալ կ'րնան գտնել։ Մեր մէջ անոնք աւելի եզական երևոյթ մը պէտք է համարուին, աւելի անշահախնդիր, աւելի վերացական, և չատերու համար, աւելի անըմբռնելի։

Վերջերս լսեցինք ուրիշ Հայ երիտասարդներու փայլուն յաջողութիւնները գեղարուեստի զանազան ճիւղերուն մէջ ի Բարիզ։ Այնքան դժուարահաճ միջավայրի մը հաւանութեան արժանանալու համար, անոնց յաջողութիւնն արդարև մեծ ըլլալու է։ Նոյն իսկ Ֆրանսացի ուսանողներու առուար մեծամասնութեան հետ մրցումներու մէջ զօվելի հանդիսացեր են, առաջնակարգ մրցանակներ խլելով։ Նկարչութեան և ճարտարապետութեան մէջ մանաւանդ փայլեր են։ Այս ճիւղերուն համար մերինները կարծես ցեղային յարմարութիւն մ'ունին։ Հասարակ ատաղձագործի մը տղան, անձնելով հօրմէն ընդունած իմացական ժառանգութիւնը, առաջին կարգի ճարտարապետ մ'ըլլալու ճամբուն մէջ է հոն։ Տեսանք, արդէն, գեղագրութեան համբաւ դասատուի մը զաւակը, որ նմանապէս անձեցնելով իր հօր բնական ընդունակութիւնը գծագրութեան համար, եղաւ չատ յուսալից ճարտարապետ մը, որ մեծ ապագայ կ'խոստանայ։ Երաժշտութիւնը, ձայնական թէ գործիական, աւելի յետնեալ վիճակ մ'ունի մեր մէջ, գէթ առ այժմ։ Մեր Եկեղեցին արևելեան երաժշտութիւնը բաւական չէ եղած երաշխաւորելու մեր նոր սերունդին յառաջդիմութիւնը գեղարուեստի այս ճիւղին համար, գուցէ անոր համար որ երաժշտութիւնը մեր մէջ վարձատրող ասպարէզ մը չէ ո'չ եկեղեցիին մէջ, ո'չ դուրսը։ Հաճելի բացառութիւն մը կուգայ կազմել Գ. Արմենակ Շիրնոզեան, յուսալից դեռահաս տաղանդ մը, հաւասարապէս յաջող թէ՛ իբրև երգիչ, թէ իբրև նկարիչ։ Ունինք օքանչելի մանրանկարիչ մը, հիմա տարիքն առած, Գալֆաեան, որ համակ արհեստագէտ ընտանիքի մը կ'պատկանի, յորմէ բխած է նաև դերասան Գալֆաեան։ Այս տեղ առհաւութիւնը կամ ժառանգութիւնը կը ցուցընէ իր տօհմիկ դրոշմը։ Նմանապէս, երբ ատաղձագործին կամ գեղագիր—գծագրիչին զաւակը ճարտարապետ կ'տեսնենք։ Բայց ուրկէ՛ ուր երբ ափիոնի կամ քամպիոյի միջնորդին, կամ Թիֆթիքի գործակատարին զաւակն յանկարծ երևան կուգայ իբրև առաջին կարգի երաժիշտ մը, կամ երգիչ մը, կամ նկարիչ մը։ Միտքն այս տեղ ժառանգականութեան ուղղակի գիծերուն չէ հետևած, թերևս կողմնակի գիծերէ սերած է բնածին ձիրքը, այնպէս որ միջավայրին ընկերական աննպաստ ազդեցութիւնը չէ կրցած փճացնել զայն։ Եւ այսպէս կ'ունենանք տաղանդներ անյուսալի կողմերէ, և անակնկալ պահերու։ Հարուստն հազարումէր լիրաներ կ'վատնէ իր զաւկին համար որ գեղարուեստ սովրի, ու անիկա միջակութիւն մը միայն կ'ըլլայ, մինչ աղքատիկ հայրն ո'չ իսկ դպրոցի հասարակ ուսումը կանոնաւորապէս կրնայ ճարել իր տղուն համար, կամ հազար ու մէկ զրկանքի կ'մատնուի երկու ծայրերը մէկ բերելու համար, և տղան առաջին կարգի բան մը կ'ըլլայ արդէն պատանեկական տարիքին մէջ։ Հրա՞չք է այս, բախտին ժպի՞տն է, առաքինութեան մրցանա՞կն է այս։ Թերևս ո՛չ այս ո՛չ այն, այլ ցեղին մէջ պահուած վաղեմի ընդունակութիւններուն յանկարծակի արտայայտումը, մթերուած, հաւաքուած իմացական աղբիւրներուն ցայտումն անակնկալ կէտի մը վրայէն, վերադարձը կամ առհաւութիւնը՝ դէպ աւելի զարգացեալ հին սերունդ մը, որ ան ալ իր ժամանակամիջոցին մէջ հարուստ էր տաղանդներով, որոց սերմը չէր չորցած բոլորովին, և որչափ աւելի մաքուր ըլլայ յաջորդ սերունդը, որչափ աւելի նպաստաւոր ըլլայ Փիզիքական և ընկերական պայմանը, որչափ աւելի յարմար՝ գետինը, այնչափ աւելի յոյս կայ որ ցեղին ընդածին արտադրութիւնները վերերևին նորագոյն ներկայացուցիչներու վրայ, ժամանակին բերած ձևաչատութիւններով ու կատարելութիւններով։

Եւ յետոյ, ո՞րն է անմիջականը։ Տաղա՞նդը թէ քաջալերութիւնը։ Անպատճառ քաջալերութի՞ւնը պէտք է կանխէ տաղանդը։ Ինչո՞ւ։ Հակառակն ալ ճիշդ չէ՞ կրնար ըլլալ միթէ։ Նոյնչափ հաւանական է որ քաջալերանքին առատութիւնը ծլեցնէ ծաղկեցնէ տաղանդները, որչափ հաւանական է որ տաղանդին արտայայտումն իսկ քիչ քիչ վարժեցնէ հասարակութիւնը քաջալերելու մտքի գործերը։ Տաղանդները պիտի չինեն նաև մեր ազգին գեղարուեստական կրթութիւնը։ Միայն հարստութեան գործ չէ որ տաղանդները քաջալերուին. զի՛ տգէտ հարուստներ ամէն բանի համար դրամ պիտի վատնեն բայց ո'չ գեղարուեստի քաջալերման համար։ Բայց միայն կրթութեան գործ ալ չէ տաղանդներուն քաջալերումը, զի աւսր հացին կարօտութեան մէջ մարդ իր գեղարուեստի պէտքերուն վրայ չի մտածեր։ Երկուքը մէկտեղելով, թէ՛ կրթութիւնն և թէ նիւթական բարօրութիւնը վարձահատոյց պիտի ըլլան տաղանդին։ Բայց, միւս կողմէ, ուզենք չուզենք, բնական ձիրքերն երևան պիտի գան, և գեղարուեստի կոչումն ունեցողներ անուղղապէս պիտի կրթեն իրենց ընկերային միջավայրը՝ մտքի գործերը գնահատելու։ Ցուցահանդէսներուն իրաւունք չենք տար ուրեմն։ Շատ իսկ է արդէն որ մեր Հայ—Լայֆը պէտք կ'զգայ երթալ ծափահարելու Բարիզէն եկող արուեստագէտները։ Անշուշտ «երևնալու» համար է որ կ'փութայ օթեակներ ու թիկնաթոռներ գնել առաջին ներկայացումներուն, երբ մեծ երգիչ կամ անուանի դերասան մը կուգայ վարէն։ Ինչ որ այսօր կ'ընեն զի չի՛ք է, զի վայելուչ է, օր մը պիտի ընեն զի հոգիի պէտք մ'է, զի կազդուրիչ, ազնուրիչ է իրապէս։ Մինչև այն ատեն սովրած պիտի ըլլան թէ հանճարն հայրենիք չունի։ Պիտի չքաշուին բնատոհմիկ արուեստագէտներն ալ ծափահարելու, և ընդհակառակն, պիտի ուրախանան որ Արևմուտքի արուեստներն այնքան լաւ կը պատուաստուին Արևելքի հին ցեղերուն վրայ։ Չէ՞ մի որ Նորածագ Արեգական Երկիրը բոլորովին ցրեց Արևելքի ու Արևմուտքի հին անտեղի խտրութիւնները։ Մտաւոր մշակման, գեղարուեստական զարգացման ընդունակ են ամէն ցեղեր որք իմացական անցեալ մ'ունեցեր են, որք մաքով գործեր են արդէն՝ հոգեւորական, գրական, արուեստական ասպարէզներու մէջ։ Մեր պարտքն է քաջալերել մեր մէջ երևցող արուեստագէտ տաղանդները, ո'չ միայն որովհետև մերն են անոնք, այլ և որովհետև անոնց վրայ կ'տեսնենք նոր ապացոյցը մարդկային մտքին հաւասարութեան Արևմուտքի և Արևելքի միջև։ Մեր պարտքն է քաջալերել մեր բնածին հանճարները, ո'չ միայն բարիք մը գործած ըլլալու համար, այլ և գործով ցուցընելու համար թէ զերծ կ'գտնուինք ամէն իմացական կարողութիւն Արևմուտքի ազգերուն վերագրելու նախապաշարումէն։ Փոյթ չէ որ մերինները հարկադրուած են աշակերտելու արևմտեան վարպետներուն։ Տասն և հինգ դարեր յառաջ ալ, ինչ որ իմացական այժ մ'էր մեր մէջ՝ չթերացաւ աշակերտելու Արևմուտքի վարպետներուն։ Բայց քաղաքակրթութիւնն Արևելքէն էր որ դիմեց Արևմուտք, և դարերէ ի վեր, հակառակ չրջան մը կ'ընէ, Արևմուտքէն անցնելով Արևելք։ Մարդկային զարգացման պատմութիւնն է այս, եւ ո'չ մէկ արևելեան ցեղի համար նուաստացում կայ Արևմուտքի վարպետներուն աշակերտելուն մէջ։ Քաղաքակրթութիւնն Հնդկաստանէն Քաղդէաստան անցաւ, Քաղդէաստանէն Եգիպտոս գնաց, Եգիպտոսէն Յունաստան եկաւ, Յունաստանէն Հռոմ փոխադրուեցաւ, Հռոմէն Գերմանիա, Ֆրանսա և Անգլիա դիմեց։ Դարձեալ, Եգիպտոսէն, Մաւրիտանիացւոց միջոցաւ, մուտ գործեց Սպանիա։ Այս արևմտեան ազգեր զայն փոխադրեցին Ամերիկա, նախ Ատլանտեանի ափունքը, ուստից անցաւ Ամերիկայի միւս կողմը, և մինչ Արևելքէն դէպ Արևմուտք ընթանալով, Խաղաղականի եզերքն հասաւ, ուստից գնաց մտաւ Ճաբոնի մէջ, և հիմա, մեր աչքին առջև, Ճաբոնէն դէպ Արևմուտք կ'դիմէ նորէն, մուտ գտնելով Մանչուրիա, Չին, Սիպերիա, և նոր չրջան մը բանալով նոյն իսկ Ռուսաստանի համար։ Բայց ինչպէս ջրանցի մը մէջէն հոսող ջուրը, դէպ յառաջ խաղալու չարժումին հետ, դէպ ետ գալու հակաչարժում մ'ունի, նոյնպէս քաղաքակրթութեան Արևելքէն դէպ Արևմուտք այս ընդհանուր հոսանքին հետ զուգորդուած են կարգ մը հակաչարժումներ՝ քաղաքակրթութիւնն Արևմուտքէն Արևելք բերելու։ Մեր գեղարուեստական զարգացումն այս վերջին եղբին կ'համապատասխանէ անշո՛ւշտ։ Մեք անիկա Արևմուտքէն կ'առնենք, կամ լաւ ես՝ Արևմուտք մեզ կ'վերադարձնէ մեզ ինչ որ Արևելքէն առնուած է ժամանակաւ։ Ասիկա պատճառ մը չէ որ ուրանանք արևելեան ցեղի մը բնաձիր ընդունակութիւնը գեղարուեստի, և նախապաշարուած մնանք ճաչակի ու գնահատումի գեղեցկագոյն արտայայտութիւնը մի միայն Արևմուտքի մէջ տեսնելու համոզումին վրայ։ Լաւագոյն դաստիարակութիւն մը օր մը աւելի պիտի ընդարձակէ մեր միտքը, աւելի պիտի տարածէ մեր գնահատութեան ու համակրութեան չրջանակը, և մինչև այն ատեն մեր բնիկ տաղանդներն ալ զմեզ վարժեցուցած պիտի ըլլան աւելի կանուխ հասկնալու և աւելի սիրով, աւելի յօժարակամ գնահատելու նորաբողբոջ արուեստագէտներն որք կ'ծլին ու կ'ծաղկին մեր մէջ։

ԲՐՈՖ. ՎԱՆ ՄԻԼԻՆՃԸՆԻ ՔԱՐՈԶՆ
ԱՊԱՇԽԱՐՈՒԹԵԱՆ ՎՐԱՅ
ԽՕՍՈՒԱԾ ԹՈՊԳԻՐԴ ԹՈԼՆՃԻ ՄԷՋ

Ես ելեալ երթայց առ հայր իմ, եւ ասացից ցնա. Հայր, մեղայ յերկինս եւ առաջի քո. ... Եւ յարուցեալ եկն առ հայր իւր։ ՂՈՒԿ. ԺԵ. 17—20։

Երբ այս առակին նախընթաց համարներուն վրայ խօսեցանք, մեղքին բնաւութիւնն ու հետևանքները նկատեցինք ի մասնաւորի։ Տեսանք թէ մեղքը կ'նշանակէ մերժել Սուրբ Աստուծոյ մը սէրը, մերժել այդ սիրոյն պատասխանել մեր սիրով։ Առ Աստուած, և առ մարդ, մեր եղբայրը։ Տեսանք թէ մեղքին հետևանքներն են թշուառութիւն, սառնացում և գերութիւն այն զգացման կամ առարկային որ զմեզ հեռացուցած է մեր Երկնաւոր Հօր սէրէն։

Այս առաւօտ մեր նիւթն է փորձառութիւնը մարդու մը որ մոլորած է տանէ իր մեղքը, և կ'ցանկայ վերադառնալ այն սիրոյն զոր արհամարհած է, և այն ծնողական իշխանութեան որուն դէմ ըմբոստացած է։ Այսինքն թէ մեր բնաբանին համարներուն նիւթն է Ապաշխարութիւն։

Ա. Ապաշխարութիւնը գնահատութիւնն է մեր կեանքին մէջ այն յատկութեանց որ ամէնէն խորն ու ամէնէն էականն են մեր բնութեան մէջ։ Անառակ որդին իր Հօրը տունը դառնալէ առաջ ինքն իր անձին դարձաւ, «Եւ ... »։ Մեր բնութեան եղծումը չեն այն տրամադրութիւններն որք ուղիղ յարաբերութեան մէջ կ'դնեն զմեզ մեր Աստուծոյն և մեր ընկերին հանդէպ։ Չեն թիւրեր մեր պաշտած կերպարանքը, չեն խոտորցներ զմեզ մեր էութեան, կարողութեանց ու բարելաւութեան ամէնէն աւելի համապատասխան ընթացքէն։ Ընդհակառակը, այդ միջոցաւ աւելի հաւատարիմ կ'ըլլանք մեր էութեան կազմութեան, ինչպէս ծաղիկները կ'փթթին արևուն լոյսին մէջ, ինչպէս մանկիկը կը հանգչի իր մօր բազուկներուն մէջ և անոր սիրովը կ'հրճուի։ Այն ատեն անհատաբար կ'ըլլանք մեզ մեր անձին, այն ատեն անբնական վիճակի մը մէջ կ'գտնուինք երբ մեղք կ'գործենք։ Ի՛նչ խաբէութեանց ու խանձակաձ եղանակաւ մը կ'նայի Քրիստոս մարդուն վրայ, մեղաւոր մարդուն վրայ։ Երևոյթներն հակառակ են իր տեսութեան։ Բայց այն ամէն բաներուն մէջէն որք աչքին վրայ կ'զարնեն և կ'պատրեն զայն, կ'թափանցէ այն իրականութեանց որ կ'գտնուին խորութեանց մէջ մակերեսէն վար։ Գիտէ թէ մարգարիտներ կան մարդկային կեանքին, աղի, ամայի ու հողմակոծ ջուրերէն վար։ Մարդիկ թող վարուին իրենք իրենց հետ, ինչպէս կ'կամին, չեն կարող տակաւին ջնջել այն ճշմարտութիւնը թէ մարդ սահմանուած է արդար ըլլալու, և արդարութեամբ գործելու, թէ նիւթական բարիքներու ամբողջ աշխարհն անբաւական է իր սիրտը գոհացնելու, թէ ստեղծուած է ինքն Աստուծոյ սէրը վայելելու, սիրելու զԱստուած և սիրելու իր ընկերն իր անձին պէս, թէ իր ժամանակի չափը չեն այն սակաւաթիւ տարիներն որ կ'սահին իր օրօրոցէն մինչև իր գերեզմանը, այլ Աստուծոյ Յաւիտենականութիւնը։ Ո՛ և է որ կ'հիմնուի ուրիչ գաղափարներու վրայ, ոև է մարդկային կեանք որ տարբեր սկզբունքներով կ'վարէ իր ընթացքը, չարաչար գործած է իր աղաւաղութիւնը, խեղաթիւրած է ինքզինքը, ինքն իրեն հակառակ և ձեռնարկած է հակամարդկային էակի մը վերածելու ինքզինքը։ Կը նմանի չքեղափառ տաճարի մը որ աղօթքի ու պաշտամունքի մաքուր սրբավայր մ'ըլլալու համար էր կառուցուած, բայց զոր աղտեղի զրօսավայրի մ'են վերածեր, ամբարչտուած ձեռքեր, և այսպէս իր նախնական նպատակէն բոլորովին օտարացուցած։ Մաքրել սոյն տաճարն և իր բուն նպատակին յատկացնել վերստին,— ահա ինչ որ է ապաշխարութիւնը։

Մեր բնութեան արդարութեան սահմանուած ըլլալն աւելի նաև յայտնի է որ ա'յնքան դժուար է մեզ խոստովանիլ թէ անարդար գտնուած ենք։ Ոճրագործներն իսկ կ'ուրանան իրենց յանցանքը ցկէտ մահու։ Ապաշխարութեան պարտաւորութիւնն անհաճոյ է մեզ, որովհետև խոստովանութիւն մ'է թէ «մեղք գործած ենք»։ «Մի' ըսեր ինծ թէ կորուսած եմ», կ'աղաղակէր թշուառ գինով կին մը, երբ դրացի մը կ'յանդիմանէր զինք իր մեղքին համար։ Այո՛, չենք կարող հաշտուիլ այն գաղափարին հետ թէ ամէն յարաբերութիւն խզուած է բոլորովին մեր և Բարութեան ընդ մէջ։ Ինչ որ Քրիստոս կուգայ և կ'յայտարարէ նոյն իսկ ամէնէն մեղաւորին, այս է․«Դուն կորսուած չես»։ Հակառակ բոլոր չարիքին զոր գործած ես, հակառակ այն բոլոր մերժումին զոր քու հասուցած ես, հակառակ այն սառնութեան ուր գահավիժած ես, և այն գերութեան՝ որուն ենթարկուած ես, կորսուած չես դուն։ Ես կ'սիրեմ զքեզ. Ես մահն յանձն առի քեզ համար, Ես կարող եմ օգնել քեզ։ Իմ զօրութեանս ապաւինէ, և ելուր Հօրն երթանք միասին։»

Բ. Անառակ որդին ապաշխարութեան առաջնորդող պատճառներէն մէկն ալ իր փորձառութիւնն էր մեղքին տխուր հետևանքներուն։ «Քանի՛ վարձկաններ կան իմ հօրս տունը հացով լեցուած, ու ես հոս սովամահ կ'կորնչիմ։» Ուր դրախտ մը կ'յուսար գտնել, անապատ մը գտաւ, եթէ ոչ դժոխք մը։

Կեանքի մեծագոյն բարիքներէն մին է այն թշուառութիւնն ու տառապանքը, որ անզգամութեան կ'հետևի հեռու վանելու համար զմեզ անկէ իր խարազանին հարուածներովը։ Մեր մեծագոյն դժբախտութիւններէն մին այն է որ թշուառութիւն ու տառապանք յաճախ այնքան դանդաղ կուգան կ'յառաջանան, և կ'յապաղին հասնիլ անզգամութեան զկնի, ի մասնաւորի երբ խորամանկ է այդ անզգամութիւնն և ըլլան արտաքուստ. Ներքին կեանքին աստականի կամ նպաստաւոր պարագաներու մէջ կ'գործուի։ Բայց կոչտ ըլլայ թէ յղկուած, իր հետևանքներն արագ և անխուսափելի ըլլան, կամ դանդաղ և գաղտնի, այնքան գաղտնի որ երբեմն նոյն իսկ գործողն անտեղեակ ըլլայ եղելութեան, տակաւին «անօրէններու ճամբան դժուարին է»։ Մեղքը կրակ մ'է որ կ'այրէ, և այս գաղափարը պէտք է մղէ զմեզ ձգելու իր իշխանութենէն։

Կան արդարև չատեր որ կ'պնդեն թէ բարոյական կեանքին մէջ արդարացի չէ դիմում ընել մեր վախի զգացմանց։ Ստոյգ է որ վախի այս դիմումը չափազանցուած է յաճախ։ Ստոյգ է թէ բարձրագոյն չարժառիթը չէ այս, և եթէ միակ չարժառիթն ըլլար, առաքինութիւնը գոյութիւն չէր ունենար։ Չենք կրնար առաքինի համարել այն անձը, որ արդարութեան կ'հետևի միայն, որովհետև խոստ հետևանքներէն կ'ահաբեկի։ Բայց երբ կ'փափաքինք այսպիսի սխալ գաղափար մ'ուղղել, զգուշանանք ուրիչ սխալ մը գործելէ։ Պէտք է կեանքն ամբողջութեան վրայ նայիլ. և չզլանալ զմեզ, չզրկել ուրիշները, մեր բարոյական տկարութեան ու ազնուութեան մէջ, այն օգնութիւններէն, զորս կ'մատուցանէ մեզ ո' և է օրինաւոր նկատողութիւն մեղքէն խուսափելու համար։ Բարեբախտութիւն մ'է որ բարոյական ազնուացեղութեան հետ ունինք նաև ուրիշ միջոց մը կարողացնելու համար զմեզ տեսնել թէ մեղքն ահաւոր գործ մը և ահաւոր վիճակ մ'է։ Բարեբախտութիւն մ'է որ մեր պարտաւորութեան զգացումէն զատ ունինք նաև ուրիշ զօրութիւն մը որ զմեզ մեղքէն հեռացնելու կ'ձգտի։ Եթէ ոչ միշտ, կան գէթ կեանքի մէջ ժամանակներ երբ այն խորհուրդը թէ մեղքը կործանում կ'նշանակէ, կործանում մը՝ որ կ'տևէ այնքան որքան մեղքը կ'տևէ, կործանում մը՝ այնքան ահռելի որ մարդկային լեզուն չէ կարող նկարագրել, և մարդկային երևակայութիւնը չէ կարող պատկերացնել զայն, կ'սորվեցնէ մեզ արհամարհել փրկութեան բոլոր պատեհութիւնները։ Այս խորհուրդն յաճախ այն ստրատակուած կայմն է, որ չի կրնար արդարև եզերքը տանիլ նաւաբեկեալ նաւաստին. բայց պիտի պահէ զինքը հեղձամահ ըլլալէ, մինչև որ գան հասնին քաջարի ազատարարները, վերցնեն զինքն ալեքներէն, և ցամաք հանեն յաղթանակաւ։ Այն մարդն որ դուրս կ'թողու զԱստուած իր կեանքէն, վերջապէս պիտի գայ ժամանակ մը իր փորձառութեան մէջ որ «ահա անօթութենէս կ'կորնչիմ» աղաղակէ դառնապէս։ «Մեղաց վարձքը մահ է։» Թող այս ճշմարտութիւնն իր բոլոր ծանրութեամբն ու ուժգնութեամբն ազդէ մեր միտքերուն վրայ։

Գ. Բայց միևնոյն ատեն, պարտինք յիշել թէ մեղքին հետևանքներուն երկիւղն ապաշխարութիւն չի նշանակեր, թէև կրնայ զմեզ ապաշխարութեան սեմն առաջնորդել։ Իրական ապաշխարութեան մէջ մարդ կ'նշմարէ չարին ներքին վատթարութիւնը, և կ'ատէ չարը, որովհետև վատթար է ըստ ինքեան։ Պիտի ատէր զայն, նոյն իսկ եթէ կարելի ըլլար որ նեղութիւն ու վիշտ չհետևէին մեղքին։ Ուստի անառակ որդին «անօթութենէս կը կորնչիմ» կ'աղաղակէ նախ, և ապա կ'արձակէ ուրիշ աղաղակ մը, որ խորագոյն ցաւը կ'յայտնէ իր հոգւոյն. «Հայր, մեղանչեցի, ես ա՛լ արժանի չեմ քու որդիդ ըսուելու։» Մարդ չի կրնար իր կեանքին մէջ աւելի ազդու բառեր արտասանել քան զայս, «Մեղանչեցի»։ Երկարատև լռութենէ մը վերջ իր բնութեան ձայնն է որ լսելի կ'ընէ այժմ ինքզինքը։ Այս աղաղակը նշան մ'է թէ իր հոգին թէև աւերակներուն տակ թաղուած, այլ չէ մեռած։ Նշան մ'է թէ կ'մերժէ ինչ որ պատիր, նսեմ, անմաքուր է և անձնաւեր։ Նշան մ'է թէ իր աչքերը գէթ աղօտօրէն նշմարած են չքեղութիւնն այն կեանքին զոր իրեն համար սահմանած էր Աստուած, և հիմա կ'զգայ կարօտն այն յաւիտենական կեանքին, զոր Յիսուս Քրիստոս կրնայ տալ իրեն, նշան մ'է վերջապէս թէ եղած է ճշմարիտ ՄԱՐԴ մը։ «Մեղանչեցի», չկայ աւելի վսեմ աղաղակ մը քան զայս, ի բաց առեալ այն աղաղակը, որ կ'րխի իրմէ երբ իր բնական հետևանքն «Ելնեմ և իմ հօրս երթամ»։

Դ. Քանզի բարոյական կեանքը չէ լոկ մշակութիւնն անձին։ Չէ միայն անձին զարգացումը, գեղատեսիլ կերպարանք ու արտայայտութիւն զգենուլ միայն։ Արդարութիւնը, իր ճշգրիտ իմաստովը, կենդանի Անձ մ'է, յորում Իրաւունքն ու Սէրը կ'ապրին իրենց բոլոր իրականութեամբն ու կատարելութեամբը, և ո'չ թէ միայն մտքին վերացական մէկ գաղափարը։ Անձնական Աստուած մ'է որ կ'անիրաւենք, երբ անիրաւութիւն կ'գործենք։ Անձնական Աստուծոյ մը հանդէպ է որ պարտաւոր կ'գտնուինք, երբ ճշմարտութեան չաւիղէն կ'խոտորինք։ Անձնական Աստուծոյ մը սէրն է որ կ'անգոսնենք, երբ սէրը մեր սրտերէն կ'արտաքսենք։ Աստուծոյ ստացուածքն է որ կ'կողոպտենք, Իր իրաւունքը կ'խորենք, երբ չարաչար կ'գործածենք մեր կարողութիւնները։ Ապաշխարութիւնն ուստի կատարեալ չէ, մինչև որ չփոխենք մեր զգացումներն Իրեն նկատմամբ, և չյարգենք Իր պահանջները, մինչև որ չվերադարձնենք Իրեն մեր կեանքը, զոր Իրեն կ'պարտինք։

Եւ մինչդեռ այն խորհուրդը թէ Աստուած է Մարմնացումը բոլոր Արդարութեան, թէ Ինքն է այն Էակն որուն իրաւունքն է արդարութիւն պահանջել մեզմէ, այնպիսի խորհուրդ մ'է զոր պարտինք սածել խնամով, և որ կարող է ազդել մեր կեանքին վրայ, տակաւին այն բարձրագոյն խորհուրդը, որ պէտք է տիրէ մեր մտքին մէջ, և որ կրնայ ամէնէն աւելի չարժել մեր սիրտը, այն է թէ Աստուած ո'չ միայն Արդարութեան, այլ և Սիրոյ Աստուածն է։ «Հա՛յր, մեղանչեցի։» Ահա այս է որ այնքան մեղսալից կ'ընէ մեղքը։ Անիրաւութիւն մ'է մեր Հօր դէմ։ Այս է ահա ինչ որ ամէնէն աւելի ատելի կ'ընծայէ մեղքը։ Ո'չ թէ ըմբոստութիւն մ'է խստութեան դէմ, այլ այնպիսի տեսչութեան մը դէմ, որ սահմանուած է ցոյց տալ մեզ թէ՛ ի՛նչ կ'նշանակէ Աստուծոյ սէրն և ի՛նչ բարիք կրնայ հայթայթել մեզ։ Արդար ըլլալու հրաւէրն անհուն սիրոյն հրաւէրն է, պատեհութիւն տալ իրեն, ի յայտ բերել իր սիրաբորբոք գորովը, ճոխութիւնն իր միջոցներուն, և իր իղձերն մեր կատարելութեան ու երանութեան համար։ Քանզի Նա որ արտասանած է այն բառերը, որ մեր խորհրդածութեան նիւթն եղան այսօր, Նա որ Իր անսահման սիրովն մեր բարւոյն նուիրեց Իր կեանքը, Նա որ մեռաւ որպէս զի մեք կարենանք ապրիլ, Նա է որ ցոյց տուած է մեզ Հայրը։ Այդ է այն սէրն որուն դէմ կ'մեղանչենք, երբ մեղք կ'գործենք, և այդ է այն սէրը զոր կ'ընդունինք և կը փոխարինենք, երբ կ'ապաշխարենք։

«Հայր, մեղայ» աւասիկ մեր խոստովանութիւնը։ «Յարուցեալ գնացից առ Հայր իմ» Աւասիկ մեր յոյսն ու փրկութիւնը։

Թարգմ. ԱԲՐ. ՏԷՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ

ՇՈՒԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՐՄՐԱԼԱՆՋԸ

Տիկին Սելմա Լակերլէֆ լաւագոյն դէմքը կը կազմէ այժմ Շուէտական գրականութեան մէջ։ Յետագայ քերթուածը կ'առնենք իր վերջին երկէն, «Քրիստոսեան Աւանդավէպեր», որ լոյս տեսած է նոյն ... :

Երբոր Աստուած աշխարհքն ստեղծեց, իր առաջին պաշտօնն եղաւ անուն մը տալ բոլոր կենդանիներուն, բոլոր թռչուններուն։

Շատ տարօրինակ բաներ տեղի ունեցան այդ անուանակոչութեան միջոցին։ Ամենակին պարագան չատ ծիծաղաչարժ է մանաւանդ։ Այս կենդանին չէր լսած Աստուծոյ կողմէ իրեն յատկացուած անունը կամ թէ այնպէս եղաւ որ մոռնայ զայն. ուստի, երեք անգամ իրարու վրայ փութաց Աստուծոյ քով և իր անունն հարցուց։ Տէրը, բարկութեամբ բռնեց իշուն ականջներէն և զանոնք քաչելով.

—Անունդ էչ է, էչ է, էչ է, կրկնեց երեք անգամ։

Ասոր համար է որ ահա այս խեղճ չորքոտանին երկայն ականջներ ունի։ Մեղուն ալ նոյնպէս պատիժ մ'արժանացաւ. ծնած օրէն մեղր չինելու սկսեր էր, բայց երբ մարդիկ մօտեցան ճաչակելու համար անկէ, մեղուն խայթեց զանոնք անգթաբար։

Աստուած տեսաւ եղածն և մեղուն իր քով կանչելով.

—Մեղր չինելու պաշտօն տուի քեզի, ըսաւ, բայց իրաւունք չտուի չարաչար վարուելու մարդոց հետ։ Ուշադրութիւն ըրէ, ամէն անգամ որ մէկը խայթես, պիտի մեռնիս։

Շատ տարօրինակ բաներ տեղի ունեցան չիտակը այդ օր։

Մեծաչուք և հեզաբարոյ նստած քով, Աստուած ամբողջ օրն հրամայեց, ստեղծեց, միւս կողմէն անուններն որոշեց։

—Քու անունդ կարմրալանջ պիտի ըլլայ, ըսաւ առաջին թռչունին և թող տուաւ զայն ձեռքէն։

Թռչունը պզտիկ պտոյտ մ'ըրաւ օդին մէջ, բայց երբ բարձրէն տեսաւ երկրի գեղեցկութիւնը, անսովոր փափաք մ'ունեցաւ իր ի'նչպէս ըլլալն ալ հասկնալու, տեսնելու։ Այն ատեն նշմարեց որ գորչագոյն մարմին մ'ունէր և իր վիզն ալ նմանապէս գորշ էր։ Կարմրալանջն ի զուր պտտեցաւ, դարձաւ առուակին չուրջը, ինքզինքը ցուցուց անոր մէջ։ Կարմիր փետուր գոյութիւն չունէր իր վրայ, հակառակ իր անունին։

Այն ատեն, հէգ թռչունն Աստուծոյ քով վերադարձաւ։

Մեծաչուք և հեզաբարոյ նստած քով, Աստուած ձեռքէն թող կուտար գոյնզգոյն թիթեռնիկներ որոնք իր գլխուն բոլորտիքը կ'թռչտէին, աղաւնիներ՝ որոնք իր ուսերուն վրայ կեցած կ'վռվռէին։ Իր ոտքերուն տակ չուշաններ կային և վարդեր, անթառամներ։

Հէգ պզտիկ թռչունին սիրտը կ'բաբախէր ուժգին, բայց պզտիկ ոստոստումներով մօտեցաւ Տիրոջ և ցատկեց անոր ձեռքին վրայ ելաւ։

—Հարցում մը պիտի ուղղեմ քեզի, ըսաւ թռչունը։

—Ի՛նչ է ուզածդ տեսնեմ։

—Ինչո՞ւ համար անունս կարմրալանջ դրիր երբ պոչէս մինչև կտուցս գորշ գոյնով եմ. ինչո՞ւ այդ անունը տուիր ինծի երբ փետուր մ'անգամ չունիմ կարմիր։

Եւ թռչունը, պզտիկ սև աչքերովը, հայցական նայուածք մ'ուղղեց Աստուծոյ որ նոյն միջոցին կարմիր և ոսկեգոյն փասիաններ, գեղեցիկ կարմիր գոյն փողկապով թութակներ, այլազան հրաչալի երանգներով թիթեռնիկներ թող կուտար ձեռքէն։

—Ինչո՞ւ համար կարմրալանջ կոչուիմ, երբ ամբողջութեամբ գորշ եմ գոյնով, հարցուց դարձեալ թռչունը, և կ'սպասէր որ Տէրն հաճի պատասխանել իրեն։

—Անունդ կարմրալանջ է և կարմրալանջ պիտի մնայ. քեզի կ'թողում արժանի ընել ինքզինքդ կարմիր լանջքի մը։

Եւ Աստուած ձեռքը վեր առաւ որպէսզի թռչունը մեկնի անկէ։

Երբ այս վերջինը դրախտ մտաւ նորէն, խորունկ մտածումներու մէջ թաղուեցաւ մնաց։ Ի՛նչ կրնար ընել կարմիր փետուրի մը արժանի ըլլալու համար...

⁂ Երկար տարիներ անցեր սահեր էին այդ օրէն ի վեր։ Մարդիկ և կենդանիք թողուցեր էին Դրախտն և երկրի վրայ սկսեր էին բնակիլ։ Եւ մարդիկ սովրեր էին դաչտերը մշակել և լեցունել երկիրը։ Սովրեր էին նաև մեծ տաճարներ կառուցանել և մեծ քաղաքներ հիմնել, ինչպէս Հռոմը, Թէփէն, Երուսաղէմը։

Եւ եղաւ օր մը որ աշխարհիս պատմութեան մէջ անխախտ մնաց։ Այդ օրուան առտուն, կարմրալանջ մը կեցեր էր Երուսաղէմի պատերէն դուրս բլուրի մը վրայ և կ'երգէր իր պզտիկներուն համար որոնք ծառի մը ոստերուն մէջ կ'ննջէին։

—Կ'տեսնէ՞ք որ, ըսաւ թռչունն իր ձագերուն, ո՛րքան տարիներ անցան, որքան վարդեր, որքան թռչուններ ծնան բազմացան, բայց կարմրալանջը չարժանացաւ դեռ իր կարմիր փետուրին։

Ձագերն իրենց փոքրիկ կտուցը բացին և հարցուցին թէ իրենց նախնիքը բան մը չէ՞ին կրցած ընել այդ մասին։

—Կրցածնին ըրած են անոնք, պատասխանեց մայրերնին, բայց չեն յաջողած։ Օրին մէկը, կարմրալանջ մը հանդիպեցաւ իրեն նմանող ուրիշ թռչունի մը և այնքան սիրեց զայն որ յուզումէն, իր լանջքը կարմրեցաւ բայց այդ կարմիր գոյնը չմնաց իր վրան, ո'չ ալ իր ձագերուն վրա'յ, ո'չ ալ իր թոռներուն վրայ։

Պզտիկները մելամաղձօրէն ճռուողեցին։ Տխուր էին առանց սակայն մեծ բան մը հասկնալու իրենց մօր ըսածներէն։

Յանկարծ, Երուսաղէմի դուռներէն մին բացուեցաւ և անկէ բիւրաւոր մարդիկ դուրս խուժեցին։ Գեղեցիկ նժոյգներու

վրայ նստած ձիաւորներ կային, երկայն նիզակներով բոկոտն մարդիկ կային։ Ուրիշներ գամեր և մուրճեր ունէին ձեռքերնուն մէջ։ Քահանաներ, դատաւորներ ալ կային անոնց մէջ և կիներ որոնք կուլային, տղաքներ որոնք կ՚վազվզէին ասդին անդին և կ՚աղաղակէին։

Կարմրալանջն իր բոյնին եզերքը կայնած, կ՚դողդղար վախէն։ Ամէն վայրկեան այնպէս կուգար իրեն թէ այդքան մարդոց ոտքին տակ պիտի կոխկրտուէր իր բոյնն և ձագերը պիտի ճզմուէին։

—Ուշադրութիւն, մէկզմէկու մօտ եկէք, սեղմեցէք զիրար և ձայն մի՛ հանէք, պատուիրեց ձագերուն։ Տեսէք ձիաւոր մը կուգայ մեր վրայ ուղղակի. տեսէք կատաղի ամբոխն որ կ՚խոյանայ յառաջ։

Մէկէն, Թռչունը դադրեցուց իր ազդարարութիւնները, բոյնէն ներս մտաւ և իր թևերը տարածեց պզտիկներուն վրայ։

—Չէ՛, չատ սոսկալի է տեսարանը, չեմ ուզեր որ տեսնէք զայն, գոչեց։ Երեք աւազակներ կան որոնք պիտի խաչուին։

Եւ այնպէս մ՚ըրաւ որ պզտիկները բան մը չտեսնան։ Հեռուէն կ՚լսուէին մուրճերուն հարուածները, վշտի աղաղակներն և ամբոխին հայհոյը։

Կարմրալանջը, աչքերը մեծ մեծ բացած կ՚դիտէր տեսարանը, սոսկումով։

—Որքան վայրագ են, անգութ են մարդիկ, ըսաւ ինքնիրեն։ Չեր բաւեր որ այդ խեղճերուն ոտքերը ձեռքերը գամէին և անոր մէկ հատին գլուխին ալ փուշէ պսակ մը դրին։ Օ՜հ, խեղճը, փուշերը վիրաւորեցին անոր ճակատն և անոր արիւն կ՚հոսի անկէ։ Որքան գեղեցիկ է այդ մարդը, ո՛րքա՛ն քաղցր նայուածքներ կ՚ուղղէ իր չուրջը։ Կարծես թէ նետ մը անցած ըլլար սիրտէս, այնքան կ՚տխրիմ կ՚տառապիմ այս տեսարանէն։

Հէգ Թռչունը խորունկ գութ մը կ՚զգար փուշէ պսակով խաչեցեալին համար։

—Եթէ արծիւ ըլլայի, չարունակեց մտածել, կ՚երթայի դուրս կ՚քաշէի իր ձեռքերուն մէջ մխուած գամերը, և աչքերը կ՚փորէի անոնց որ կ՚չարչարեն զայն։

Նոյն միջոցին, Թռչունը նշմարեց արեան հոսումը խաչեցեալին ճակտէն վար, և չկրցաւ դիմանալ։

—Թէև պզտիկ եմ և տկար բայց ձեռքէս եկածը պիտի ընեմ այդ խեղճին համար, ըսաւ Թռչունը։

Եւ բոյնը թողլով դուրս թռաւ անկէ, մօտեցաւ խաչեցեալին։ Մէկ քանի անգամ թռչտեցաւ անոր չուրջը, չհամարձակելով թառիլ խաչին վրայ, որովհետև վերջապէս վախկոտ էր և մարդու մօտենալ չէր գիտեր, բայց հետզհետէ սիրտ առաւ, աւելի մօտեցաւ խաչին և վերջին ճիգ մ՚ընելով գնաց փոքրիկ կտուցովը քաշեց խաչեցեալին գլխէն դրուած պսակէն փուշ մը։

Այն միջոցին որ կ՚ընէր ատիկա, արեան կաթիլ մը ցատկեց ինկաւ Թռչունին վիզին վրայ։ Այս կաթիլը տարածուեցաւ և կարմիր անոյշ գոյնով ներկեց անոր լանջքը զարդարող փետուրները։

Յիսուս չրթունքները բացաւ և մրմնջեց.

—Գթասրտութեանդ չնորհիւ արժանի եղար անհ ուզածիդ, հէգ Թռչուն։

Երբ այս վերջինը իր բոյնը վերադարձաւ, պզտիկները գոչեցին.

—Լանջքդ կարմրեր է և կուրծքիդ փետուրներն ալ վարդի գոյն են առեր։

—Խեղճ մարդու մը ճակտէն հոսած արեան կաթիլն է տեսածնիդ, պատասխանեց կարմրալանջը. երբոր առուակին մէջ լուացուիմ, բան մը չի մնար վրաս։

Բայց կարմրալանջն ի՛ զուր լուացուեցաւ մաքրուեցաւ առուակին մէջ, կարմիր գոյնը չանհետացաւ երբեք իր լանջքէն և երբ իր պզտիկներն ալ մեծցան, նոյն կարմիր գոյնը փայլեցաւ անոնց վրայ, ինչպէս կ՚փայլի ցայժմ բոլոր միւս կարմրալանջներուն վրայ զորս ամէն օր կ՚տեսնենք։

ՏՕՄԻՆՕ

ԳԱՒԱՌԻ ԿԵԱՆՔԸ

Համաճարակները կ՚չարունակեն Մալաթիոյ մէջ։ Մէլիտինէցին կ՚ողբայ իր սիրելիները, որոնք ծաղիկ հասակով կ՚երթան թողլով այրիներ ու որբեր։ Հիւանդութիւնները նուազելու տեղ աւելի կ՚չատնան. Ժանտատենդին ու կողատապին վրայ Տանկ ալ եկաւ և նախճիրներ կ՚գործէ աղազուն անձերու և տղաքներու մէջ։ Երկու չաբաթի չափ ժանտատենդը պակսեցաւ ու կողատապն աւելի սաստկացաւ։ Տօքթ. Միքայէլ էֆ.ի ջանքն ու փութկոտութիւնը չնորհակալութեան արժանի են։ Ժողովուրդին անփութութիւնը, անհոգութիւնը, ու առողջապահութեան և դեղ ու դարմանի անտարբերութիւնը՝ հակազդակն են գովելի ջանքերու։ Բացառութիւնը չատ քիչ է։

*** Առեւտուր.—Բոլորովին կայուն վիճակ մ՚ունի։ Ամէն մարդ ձեռները ծոցը դրած կ՚սպասէ։

*** Կրթական.—Առաջնորդ Ս. Հօր տեղեկագրին վրայ Ամեն. Ս. Կաթողիկոսն հաճած է Քեախղէյի գաւառակին մէջ երեք դպրոց բանալ—նպաստելով։ Նաև երկու օրհնութեան կոնդակներ յղած է մին Ուսումնական Խորհրդին, որ գովելի ջանքերով կ՚աշխատի, և Վանական Խորհրդին, որմէ ոչ նուազ ջանիւք կ՚աշխատին փրկված, քայքայուած վանքերուն համար։

*** Եղանակ.—Հակառակ չուրջերը տիրող սաստիկ ձմրան, հոս կատարեալ գարուն մը կ՚վայելենք բարեբեր անձրևներով։ Դաշտերը ա՛լ ցրուած է դաշտին մէջ. մին կ՚փորէ, երկրորդ մը կ՚հերկէ, երրորդ մը կ՚ցանէ, ուրիշներ ցանկապատ կ՚նորոգեն, այլք հունտեր հողին ծոցին կ՚թաղեն, իսկ ծառեր տնկողի թիւը չատ է, այս մասերուն վրայ ալ խօսուեցաւ բեմէն և լաւ ազդեցութիւն ըրաւ։

*** Բարեկենդանի օրերուն չատ լաւ տպաւորութիւն մ՚ըրին երկու զուգադիպութիւններ. մին տեղւոյս Կառավարչին՝ Ալի Հայտար պէյի գոլուտը, երկրորդ՝ Ֆէհմի պէյի, կուսակալ Մամուրէթ—իւլ—Ազիզի, գոլուտը։ Հակառակ աննպաստ օդին, Փետր. 25ին, քաղաքն ոտքի վրայ էր, պաշտօնեաներ որ առաջ մինչև Հէքիմ Խան ընդ առաջ գացեր էին. ամբողջ պաշտօնէութիւնը, նախորդ կառավարիչ Հասիպ պէյ, կառավարչի ատաժամեայ օգնական Մուստաֆա էֆ., Հայոց Ս. Առաջնորդն և մի քանի երեւելիք ալ մինչև հին քաղաք ընդ առաջ գացին։ Ժամ 6ին ատեններ Կառավարիչ պէյն իր հետևորդներով հին քաղաք հասաւ. Ներկայացումներէ և տիրալիր տեսակցութիւններէ վերջ, ամէն ոք իր կառքին մէջ և ձիուն վրայ քաղաքի ճամբան բռնեց. ճանապարհին հանդիպող Նորեկներն բարևներու արժանացան, ինչպէս և կաթոլիկներու գերապայծառը. քաղքին մօտ ոստիկաններ և զինուորներ բարեւի կեցած էին, և սկսան նուագել։ Կառավարիչը լանտոյէն վար իջաւ իր չնորհակալութիւնը յայտնելու։ Բազմութիւն կար փողոցներն և տանիքները։ Կառավարական ապարանքին մէջ ընդունեց բոլոր պաշտօնեաները, նաև Հայոց և Կաթոլիկներու Առաջնորդներն և Լատիններու վարդապետը։

Փետր. 24ին ալ Վեհմ. կուսակալի գոլուտեան առթիւ աւելի իրար անցում մը կար քաղքին մէջ և գարնանային գեղեցիկ օդն ալ յոյժ նպաստաւոր էր այս փառաւոր ընդունելութեան. Խարբերդէն ընդ առաջ եկողներ մինչև Մելիտինէ եկած էին, ու քաղքէն, Հէքիմ Խանէն անդին գացած էին. իսկ հին քաղաք փութացին բոլոր պաշտօնեայք, հին կառավարիչը, օգնականը, Առաջնորդներ, երեւելիք. մասնաւոր վրաններ պատրաստուած էին վարի քաղքին մէջ։ Ժամ ութին ոստիկաններու քառատրոփ վազքն իմացուց կուսակալի գոլուստը. ամենքը բարեւի կեցան. Հասիպ պէյ ներկայացուց ներկաները մի առ մի. մի քիչ վրաններու մէջ հանգիստ առնելէ վերջ, առաջնորդն ու գերապայծառն իրեն ներկայութեան ընդունեց երկրորդ անգամ, խօսքերը ժողովրդեան բարոյականին ու կրթականին չուրջը դարձան. կէս ժամ հանգստէ վերջ կառքեր կ՚սուրան, ձիեր կը մտրակին, ճանապարհի կէսէն զինուորներ, ոստիկաններ, սպաներ, իրենց համազգեստով բարեւի կեցած են և գեղեցիկ կտորներ կ՚ածեն, Իտադիյէի տղաք եւս կարգաւ չարուած են, Հայոց տղաքներն Համիտիյէի Քայլերգը կ՚երգեն։ Կուսակալը կառքէն իջած կ՚ունկնդրէ և չնորհակալութիւն ու յորդոր ընելէ վերջ, նորէն կառքը կ՚քալէ. Ժողովուրդը խուռներամ կեցած է, տանիքներ վար իյնալու աստիճան կիներ ու փոքրեր լցուած են։ Փետր. 27ին դէպ ի Կուսակալութեան կեդրոնը մեկնեցաւ. ողջերթի գացած էր Հայոց Ս. Առաջնորդն որ 10 վայրկեանի չափ խօսակցած էր Կուսակալ պէյին հետ, որ մասնաւոր գոհունակութիւն յայտներ է կրթական գործին զարկ տուած ըլլալուն համար։

*** Բարեկենդանի ծախքերէն զեղչելով, այս տարի կարգ մը Մալաթիացիք տեղւոյս խեղճերուն նպաստեցին։ Շատ համեստ էր Բարեկենդանը։

*** Առաջնորդարան.—Ցարդ կանոնաւոր առաջնորդարան մը չգտնուելուն համար, կ՚լսենք թէ նորի մը չինութեան կը ձեռնարկեն, տաղաձեղէնի և այլ պատրաստութիւն տեսնելով։ Կ՚յուսանք թէ ի գլուխ պիտի ելնէ։

*** Թաղերու քահանայից մասնաւորապէս գրուած է որ ամէն քահանայ պարտաւոր է մի ամսոյ մէջ իր ամբողջ ծուխերուն այցելել, և մասնաւոր տեղեկագրաւ մը իմացնել թէ հիւանդ որչա՛փ կայ, ոխ պահող, արբեցող, չքաւոր, որբ և այլն, որպէս զի ըստ այնմ նայուի անոնց պէտքերուն։ Կ՚յուսանք թէ այս նորութիւնը չատ օգտակար ըլլայ։ Մեծ Պահքի քարոզներն սկսան կիրակի տղամարդոց, իսկ երեքշաբթի կիներու։ Լուր օրեր ալ եկեղեցին լեցուն է ժողովուրդով, զի բաւական դաչն կ՚երգուին Արեւագալի յոյժ գեղեցիկ երգերը։ Գ. Գ. Գ.

Մալաթիա, Մարտ 6.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Ծանուցուեցաւ թէ Լիաօ գետաբերանին սառերն հալեցան, և թէ երէկ բազմաթիւ փոխադրանաւեր զանազան պաշարներով լիաբեռն կրցան Ինքաուի նաւահանգիստը մտնել։ Որովհետև Լիաօ գետն իր ճիւղերով դէպ հիւսիս կ՚երկարի, ուր Սիպերեան կլիմա կ՚տիրէ, և հետեւապէս ձմեռը դեռ վերջացած չէ հոն, Դիէլինկէ մինչև չինական սահմանը, այսինքն երկաթուղւոյն արեւելեան կողմը Լիաօ գետը ծածկուած է դեռ սառով. հետեւապէս երկրին այդ մասին մէջ Լիաօ գետը Ճափոնցիներուն յառաջացման արգելք մը չըլլալուն համար էր որ Ռուսերը զայն իրենց պաշտպանութեան գիծ չկրնալով գործածել, ստիպուեցան Դիէլինկէ ետ քաշուիլ և նահանջել դէպ հիւսիս։ Լիաօ գետն այժմ որչափ ատեն որ հալած ըլլայ և հետեւապէս նաւարկելի, Ճափոնցիք իրենց պարենաւորման համար չատ պիտի օգտուէին անկէ. և ա՛լ աւելի՝ երբ մինչև Դիէլինկ սառերն հալելով նաւարկելի ըլլայ, զի Դիէլինկի մօտ գետն երկաթուղւոյն չատ մօտ գտնուելուն, Ճափոնցիք իրենց պարէնն ու պաշարը մինչև հոն նաւով և անկէ ալ անմիջապէս երկաթուղիով ուղղակի ռազմագիծ պիտի կրնան փոխադրել։

Ճափոնական բանակը ձմեռուան մէջ իր ամէն պէտքերը երկաթուղիով կ՚փոխադրէր. այժմ փոխադրութեան նոր ճամբայ մ՚ևս բացուեցաւ իրեն՝ ասկէ ետք նաւերով Տալնի հասած զօրքերն երկաթուղիով և բանակին պարէնն ու պաշարն ալ Ինքաուի մէջ ամբարուելէ ետք նաւերով կարելի պիտի ըլլայ փոխադրել Լիաօ գետէն։ Դիէլինկէն անդին, իրաւ է որ փոխադրութիւնք Լիաօ գետին միջոցաւ պէտք եղածին պէս դիւրութեամբ չեն կրնար կատարուիլ, բայց հոն ալ երեք զուգահեռ ճամբաներ կան երկաթուղւոյն մօտ։ Հետեւապէս Ճափոնցիներուն գործողութեանց գիծը թէպէտ ընդարձակուեցաւ և երկարեցաւ, ինչ որ դժուարութիւն մ՚էր բանակին պարէնաւորման, վիրաւորեալներու ու հիւանդներուն ետ տարուելու, ինչպէս նաև փոխադրութեանց համար, բայց հիմա, փոխադրութեան միջոցներուն բազմանալովը, այդ դժուարութիւնը պիտի նուազի։

(Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ, Մարտ 30, Եչ.)

ԼՈՒՐԵՐ ՌԱԶՄԱԴԱՇՏԷՆ.—Մանչուրիայէն հասած լուրերը չատ աննպաստ են Ռուսաց համար, ռուս զինուորական պաշտօնաթերթը Ինվալիտ Ռուսի հաստատած է կ՚հրատարակէ, որուն մէջ ըսուած է թէ պատերազմին սկիզբէն ի վեր ութ հարիւր հազար (800,000) զօրք զրկուեցաւ Մանչուրիա։ Այսպիսի թուանչաններ հրատարակելու նպատակն է հասկցնել թէ ապագային մէջ ալ արդիւնքները նո՛յն պիտի ըլլան։ Բայց հաստատուած է որ երկաթուղին ամսական 35,000էն աւելի զօրք չի կրնար փոխադրել, որով անկարելի է թէ 800,000 հոգի զրկուած ըլլայ Մանչուրիա, վերջին տասներեք ամիսներուն մէջ։ Արդէն, հակառակը կ՚հաստատեն Մանչուրիա համբող զինուորներու մասին Խարպինի մէջ բռնուած վիճակացոյցները։ Միւս կողմէ, ամէն պատճառ կայ ենթադրելու թէ ձմեռ ատեն երկաթուղին ուրիշ փոխադրութիւններով համախռնուած ըլլալով, ամբողջ զօրաբանակ մը չի կրնար փոխադրել։ Հետեւաբար, անօգուտ է պնդել որ ասկից մինչև յառաջիկայ Ծնունդ՝ 300,000 զինուորէ աւելի կարենայ փոխադրուիլ Մանչուրիա։

(Ստանտըրտ, Մարտ 28.)

ՀԱՇՏՈՒԹԵԱՆ ԽՕՍՔԵՐԸ.—Նովօյէ Վրէմիա հետեւեալը կ՚հրատարակէ իր Մարտ 27ի թիւին մէջ.—Մեծ վհատութիւն տիրեց ռուս հասարակութեան մէջ, երբ լսեց թէ հաշտութեան խօսք կայ նոյն իսկ կառավարական չրջանակներու մէջ։» Նովօյէ Վրէմիա կ՚պնդէ որ պատերազմը չարունակուի մինչև որ Ճափոնցիք յաղթուին. բայց կ՚ընդունի թէ պատերազմն անժողովրդական է, և պատերազմին անժողովրդականութեան պատճառ կ՚համարի գլխաւորաբար ժողովրդին ազատութեան և նոր չարժառիթներուն վրայ. կ՚հրաւիրէ կառավարութիւնն որ տեղեկագիր մը հրատարակէ այն բանակցութեանց մասին, որ տեղի ունեցան թշնամութեանց ծագումէն առաջ, «ժողովուրդը լուսաւորելու համար։» Նովօյէ Վրէմիայի յօդուածն առաջին լուրջ նշանն է այն փափաքին որով կ՚ուզուի հասարակութիւնը պատրաստել հաշտութեան բանակցութեանց։

ՃԱՓՈՆԱԿԱՆ ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ.—Մարտ 15ին Սինկափուր հասնող ճափոնական յածանաւերու տորմիղը նորէն դէպ արեւելք դարձաւ և Մարտ 18ին հասաւ Լապուան, Պորնէոյի հիւսիսային եզերքին վրայ։ Նաւապետին Լապուան երթալը կ՚բացատրուի անով որ ընդծովեայ պարանը Լապուանի մէջ կ՚միանայ Պորնէոյի, բայց տեղեկութիւն չունինք Ծով. Թոկոյի չարժումներուն վրայ։ Եթէ ճափոնական նաւատորմին մեծագոյն մասը դէպ արեւմուտք կ՚երթայ, չատ հաւանական չէ որ հակառակ ուղղութեամբ երթան յածանաւերը, որոց պարտաւորութիւնն է հոն զօրակցութեան մէջ ըլլալ ընդծովեայ պարանին հետ։ Եւ իրօք, կասկածելի է որ Ծով. Թոկոյի նաւատորմն երեւցած ըլլայ երբեք Սինկափուրի առջև, ինչպէս ծանուցուեցաւ ամսոյս 15ին։

*** Ամսոյս 18ին Լապուան հասնող ճափոնական Քոզակի և Զէնօզէ յածանաւերը Միսիքօ մարու և Նովօրօ մարու օժանդակ յածանաւերուն հետ։ Ցաջորդ օրը մեկնեցան։ Նաւապետին կ՚հրամայէր դեր—ծովակալ Տէվա։

ՌՈՒՍ ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ.—Պալթիկի Գ. նաւապետին այս պահուս կ՚ճամբորդէ Կարմիր Ծովուն մէջ և կարելի եղածին չափ արագ կ՚ընթանայ միանալու համար Ծով. Ռօժտեսդվէնսքիի, և 34 ածխաբարձ չոգենաւեր, մեծ մասամբ գերմանական, տեսնուեցան ի Ճիպութի։ Ծով. Ռօժտեսդվէնսքիի չարժումներն ալ անծանօթ են, ինչպէս Ծով. Թոկոյի ընթացքը։ Բայց ըստ որում ռուս կառավարութիւնը միչտ յայտարարած է թէ Պալթիկի նաւատորմը Ծայր. Արեւելք պիտի երթայ, և այն նպատակաւ միայն Ծով. Ռօժտեսդվէնսքի ռուսական ջուրերէն ճամբայ հանուեցաւ, չատ հաւանական է որ ռուս նաւատորմին նպատակէտն է Վլատիվոստոք կամ Դեղին Ծով երթալ. այսպէս հարկ է գէթ ենթադրել մինչև որ իրողութիւնները գան հակառակն ապացուցանել։

ՕՐԱԿԱՐԳ Մ՚ԱԼ ՎԼԱՏԻՎՈՍԴՈՔԻ ՀՐԱՄԱՏԱՐԷՆ.—Արդէն ամիս մ՚առաջ Վլատիվոստոքի մէջ համոզուած էին թէ թշնամին պիտի պաչարէ քաղաքը, զի բերդաքաղաքին հրամատար Զօր. Լաչքէվիչ Փետր. 27ին հետեւեալ օրակարգն հրատարակեց. «Պատերազմական դէպքերուն ընթացքին, Ճափոնցիներուն հաւանական դիտաւորութեան վրայ առնուած հեռագիրներն և վերջապէս ռուս Սպարապետին կողմէ վերջերս լիազօր պաշտօնեայ մը հոս զրկուիլը և անօրինած նորանոր կարգադրութիւնները կ՚ցուցնեն թէ մեր պաշտպանութեան յանձնուած այս բերդաքաղաքը թշնամւոյն յարձակման ենթակայ ըլլալուն ժամը մօտեցած և մինչև իսկ հասած է։ Տարակոյս չունիմ որ ամբողջ պահակազօրքերդ առ Վեհապետն ունեցած պարտաճանաչութեան և սիրոյն միևնոյն աստիճանովը տոգորուած էք։ Մեր ազգակիցները Ռուսիոյ մէջ կ՚գնահատեն մեզ վիճակած պարտաւորութեան գերագոյն կարեւորութիւնը, այսինքն Ծայր. Արեւելքի մէջ այս վերջին և իրապէս ռուսական բերդաքաղաքին պաշտպանութիւնը, և ես հաւատքն ունիմ թէ մեր ամենքս ալ զայն մեր կեանքովը պիտի պաշտպանենք և անոր համար պիտի մեռնինք։ Գիտեմ, որ դուք երկար ատենէ ի վեր կ՚խայտաք կռուելու համար, և թշնամւոյն մեզ մօտենալը տօնի օր մը պիտի ըլլայ ձեզ համար։»

ՃԱՊՈՆԻ ՎԱՐԿԸ.—Պէթիթ Վէստմօնթէի բարիզեան թղթակցին հաղորդած այն լուրը թէ Ֆրանսացի դրամատէրները գաղտնապէս և փութով կ՚ստորագրեն ճափոնական փոխառութիւնը, մեծ յուզում պատճառեր է Նիւ Եօրքի սեղանաւորական չրջանակներուն մէջ։ Թայմզի բարիզեան թղթակիցը վաւերական կերպով կը հաղորդէ թէ անհագին քանակութեամբ ճափոնական պարտաթուղթեր կ՚գնուէին Ֆրանսացւոց ձեռքը.«Եթէ Բարիզի մէջ հրապարակ հանուած ըլլար ճափոնական փոխառութիւն մը, 20 անգամ պիտի ստորագրուէր» կ՚ըսէ։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՆԱՒԵՐԸ.—Ճափոնի ամերիկեան դեսպան Մր. Կրիսքըմ պատրաստած է հետեւեալ չոհեկան վիճակագրութիւնն որ ցոյց կուտայ Արեւելեան պատերազմին տեւեն կորսուած առեւտրական նաւերը։ Ճափոնցիները գրաւեր են 23 ռուսական չոգենաւ, մեծ մասամբ ընտիր նաւ, ինչպէս նաև երկու առագաստանաւ։ «Ռուս դրօչ կրող ոչ մէկ առեւտրական նաւ, կ՚ըսէ Մր. Կրիսքըմ, կամ թէ պատերազմական արգիլուած նիւթ կրող ոչ—ռուսական չոգենաւ ընկղմուած չէ Ճափոնցիներու կողմէ։» Միւս կողմէ՝ ռուս մարտանաւերն ընկղմեր են ինն ճափոնական նաւ, որոց վեցն անհատական սեփականութիւններ են։ «Ռուսերն իրենց թշնամիին ոչ մէկ նաւը գրաւած են, այլ միայն իրենց նպատակին եղած է ընկղմել։»

ՊԱԼԹԻԿԻ ՏՈՐՄԻՂԷՆ ԼՈՒՐԵՐ.—Ռուս նաւային սպայ մը Փետր. 7 Թուակիր հետեւեալ անձնական նամակը կ՚գրէ Մատակասքարէն.—«Այստեղ անցուած մէկ ամսուան միջոցին չատ ձանձրացանք։ Թէպէտ յաճախ ծովուն բացերը ելանք ռազմափորձի, նշանառութեան և խուզարկութեան համար, բայց նորէն սոսկալի Յունուար մը անցուցինք. այստեղ այնքան տաք է որ կարծես ամրան մէջ ենք։ Շուքին մէջ ջերմաչափին հարիւր աստիճանի կ՚բարձրանայ—չարունակ ալ կ՚անձրևէ, անձրև մը որ չի զովացներ բնաւ այլ միայն խոնաւութիւն յառաջ կ՚բերէ։ Մեր նաւերուն բոլոր տրամադրելի մասերն և վերնայարկերն ածուխ լեցուցած ենք։ Ամիսն անգամ մը նամակ կ՚գրենք մեր բարեկամներուն։ Գրեթէ ամենքս ալ վհատած ենք և մեկնման յապաղումը գէչ ազդեցութիւն մ՚ըրած է Ծովակալ Ռօժտեսդվէնսքիի, սպաներուն և նաւաստիներուն վրայ հաւասարապէս։ Առաջներն երբ լուր առինք թէ Ճափոնցիները մեր մօտերը կ՚գտնուին, խանդավառեցանք՝ կարծելով որ վերջապէս գործի պիտի սկսինք. բայց հիմա գիտենք որ այդ լուրերն անհիմն են։ Կլիմային ջերմութիւնը, անգործութիւնն և աչխարհի մէջ անցած դարձած բաներէն տեղեկութիւն մը չառնալնիս, այս բոլորն անտանելի կերպով կ՚ճնշեն մեր վրայ։ Հասարակածային հիւանդութիւններն ալ այս վերջերս նեղեցին զմեզ։» Այս նամակին գրուելէն վեց չաբաթ վերջ միայն Պալթիկի Տորմիղը ճամբայ ելաւ Մատակասքարէն։

ՌՈՒՍ ԶՕՐԱՑ ԹԻՒԸ.—Ընդհանուր զարմանք պատճառեց Եւրոպայի մէջ Ինվալիտ Ռուսի և ռուս պատերազմական պաշտօնաթերթին ուրիշ օրաթերթերուն այն հրատարակութիւնը թէ «Պատերազմին սկիզբէն ի վեր 775,000 սպայք և զինուորք զրկուեցան Խարպին, և պատերազմին սկիզբն արդէն ի Մանչուրիա գտնուող զօրքերով համագումարն եղաւ 832,000 զօրք»։ Հիմա գերման և անգլիացի զինուորական քննադատները կ՚հարցնեն որ եթէ «Ռուսիա 832,000 զօրքով չկրցաւ յաղթել Ճափոնի, ո՞րչափ զօրքի պէտք ունի ուրեմն յաղթելու համար, և ինչպէս պիտի պահէ այնչափ զօրք Մանչուրիոյ մէջ, հիմա որ յոյս չի կրնար ունենալ տեղւոյն վրայ կերակրելու։» Սպարապետ Զօր. Լինիեւիչ հիմակ այն 832,000 զօրքէն ունի՝ ըստ առաւելագոյն ենթադրութեան՝ 350,000 հոգի, Վլատիվոստոքն ալ ի միասին առնելով, և ըստ նուազագոյն ենթադրութեան, 250 հազար զօրք միայն ունի ընդ ամենայն։

ՌՈՒՍ ԳԵՐԻՆԵՐՈՒՆ ԹԻՒԸ.—Մուգտէնի ճակատամարտին մէջ գերի ինկած Ռուսերն ալ Ճափոն կ՚հասնին, գրեթէ ամենքն ալ պատառատուն զգեստներով։ Մուգտէնի առջև գերի բռնուածներուն թիւն է 65,000, որոց 35,000ը Նօկիի բանակը, 20,000ը Կեդրոնի բանակը և 10 հազարն ալ Քուրոքի գերի վարեց։ 18,000 ռուս գերիներ փախան ճակատամարտին յաջորդող չփոթութենէն օգտուելով։ Ճափոնի մէջ գտնուող ռուս գերիներուն ընդհանուր թիւն 86,000 է այժմ։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՎԻԼՀԷԼՄ ԿԱՅՍԸՐ
ԴԷՊ Ի ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Վիլհէլմ կայսր Համպուրկ չոգենաւով, որուն կ՚հետեւէր Ֆրիտրիխ Քարլ յածանաւը, Բչ. յետ միջօրէի ժամ 3ին Լիզպոն հասաւ։ Բորդուկալի Թագաւորն ու Թագուհին և կառավարութիւնն անթել հեռագրով բարի գալուստ մաղթեցին կայսեր, ուղեւորութեան միջոցին, դեռ Լիզպոն չհասած։ Կայսրն ալ նոյնպէս անթել հեռագրով պատասխանեց, ուրախանալով որ քիչ ատենէն պիտի կրնայ ողջունել արքայական ամոլն և Բորդուկէլ գեղեցիկ երկիրը տեսնել։ Կայսեր ընդունելութիւնն հանդիսական հանգամանք մ՚ունէր։ Թագաւորը 80 թիաւոր պատմական մեծ մակոյկով մը Համպուրկի մօտեցաւ կայսրն ընդունելու համար։ Փողոցները չքեղապէս զարդարուած էին։ Ցամաք ելնելէ ետք, ընդունելութեան տաղաւարին մէջ բարձրաստիճան պաշտօնատարներու ներկայացման արարողութենէն ետք, Վեհապետք և աստիճանաւորք պատմական ութ կառքերու թափօր մը Պելէմի պալատը գացին։ Վերջին կառքին մէջ բազմեցան Վիլհէլմ կայսրն և Քարլօս Թագաւորը, Կայսրը բորդուկէզ և Թագաւորը բրուսիական համազգեստ հագած։ Թափօրին անցքը քաղաքին մէջէն տևեց գրեթէ երկու ժամ։ Կայսրն աջ ու ձախ չարունակ կ՚բարեւէր առ ինքն խանդավառ ցոյցեր ընող բազմութիւնը։ Ժուլեօ փողոցին մէջ կայսերական կառքին փոկերէն մին խզուելով թափօրը կանգ առաւ 10 վայրկեանի չափ։ Ժամ 6ին հասան Պալէմի պալատը, ուր Ամէլիա Թագուհին և Տօմ Մանուէլ իչխան բարի գալուստ մաղթեցին կայսեր։ Ապա թէյ հրամցուեցաւ։ Թագուհին ժամ 7ին Նեսէսիտատէս պալատը վերադարձաւ իր որդւոյն հետ։ Ժամ $7\frac{1}{2}$ին տեղի ունեցաւ դեսպանական մարմնոյն ընդունելութիւնը Լիզպոնի գերման դեսպան կոմս Դաղընպախի միջոցաւ։

Երեկոյին ժամ 9ին հանդիսական կոչունք տեղի ունեցաւ Ակուզա պալատին մէջ. 250 հոգի մասնակցեցան սեղանին, որոց մէջ կային նախարարներ, դեսպաններ, պալատականներ և Կայսեր հետևորդները։ Ճաչասրահին մէջ գտնուած ծաղկեփունջերը չատ չքեղ էին։ Ճաշի պահուն նուագածուաց խումբն գեղեցիկ հատուածներ նուագեց։ Ճաչէն ետքն ալ պալատական սրահին մէջ նուագահանդէս տեղի ունեցաւ։

Նաւերն ու Դակոսի ծովափունքը չքեղապէս լուսազարդուած էին։ Քաղաքն ամբողջ ելեկտրական լապտերներով և պենկալեան հազարաւոր լոյսերով հմայիչ տեսարան մը կ՚պարզէր։ Բազմաթիւ հրթիռներ օդին մէջ կ՚սլանային բոցագէս։ Մարտանաւերն ու առեւտրական նաւերը լուսեղէն ծածկոյթներ կ՚կրէին։ Վիլհէլմ կայսր, Քարլօս Թագաւորին հետ ողջոյն փոխանակելէ անմիջապէս ետք, հետեւեալ հեռագիրը զրկեց ի Դարմշտատ, ուր կը գտնուէր Աւկուստա կայսրուհին։ «Ողջ առողջ հասայ. օդը գեղեցիկ է տեւականապէս։ Քարլօս Թագաւորը, գահաժառանգն ու Տօմ Ալֆօնսօ նաւ եկան ողջունելու զիս։ Շատ գոհ եմ ինձ ընծայուած եռանդագին ընդունելութենէն։ Այժմ ցամաք կ՚ելնեմ։» Յաղթական կամարներ բոցաճաճանչ կ՚ներկայացնէին «Salve Germania» վերտառութիւնը։ Փողոցները տօնական օգևորութիւն մ՚առած էին ժողովրդեան ստուար բազմութենէն։ Վիլհէլմ կայսրն հետեւեալ պատուանչանները նուիրեց. Թագաւորին՝ Սև արծուի պատուանչանին Շղթան, Թագուհւոյն՝ Լուիզին պատուանչանը 1813/14 տարեթիւով, գահաժառանգ Լուտովիկ Ֆիլիպ իչխանին՝ Սև Արծուի պատուանչանը։

*** Ակուզա պալատին մէջ հացկերոյթի պահուն նախ Քարլօս Թագաւորը ֆրանսերէն բաժակաճառով մը բերկրութիւն յայտնեց Վիլհէլմ կայսեր այցելութեան համար, և ըսաւ թէ մայրաքաղաքին կողմէ կայսեր ընծայուած ընդունելութիւնն ապացոյց է թէ Բորդուկալի բնակչութիւնն ո՛րչափ կ՚յարգէ գերման կայսրը։ Թագաւորը մաղթելով որ երկու ազգաց յարաբերութիւնները միչտ ամրապնդուին, բաժակը պարպեց կայսեր, կայսերական Տան կենաց և Գերմանիոյ բարօրութեան համար։

Վիլհէլմ կայսրը Գերմաներէն պատասխանելով, չնորհակալութիւն յայտնեց Թագաւորին ըսածներուն և առինքն ընծայուած ընդունելութեան համար։ Մաղթեց երկու ազգաց յարաբերութիւններն աւելի ամրապնդուած տեսնել յօգուտ Խաղաղութեան և Քաղաքակրթութեան։ Կայսրն իր բաժակը պարպեց Թագաւորին, Թագուհւոյն, արքայական ընտանիքին կենաց և Բորդուկալի բարգաւաճման համար։

*** Գչ. օր Վիլհէլմ կայսրը Քարլօս Թագաւորին հետ այցելեց հեծելազօրաց Դ. գունդին՝ որուն պատուակալ պետն է. այդ գունդին համազգեստն հագած էր։ Վեհափառ հիւրն ընդունուեցաւ զօրանոցին չքեղօրէն զարդարուած սրահին մէջ, մտերմօրէն խօսակցեցաւ ներկաներուն հետ և ապա մարզարան գնաց հեծելազօրքին մարզանքները տեսնելու։ Կայսրը Թագաւորին հետ գնաց այցելել Եէրոնիմոս մայր եկեղեցւոյն ստորոտն Պոն Սիւքէսօ վանքը, որ պատմական չէնք մ՚է, գլուխ գործոց մը ճարտարապետութեան, և որուն մէջ Լիզպոնի որբերը կ՚պատսպարուին այժմ, հանրային ծախքով։ Ցետ միջօրէի կայսրն ու Թագաւորը բաց կառքով գացին այցելել Աչխարհագրական Ընկերութիւնը, և գաղթային միւզէոնը, որուն հաւաքածոն չատ հետաքրքրեց զինքը։ Ապա երկուքին վեհապետք պտոյտ մ՚ըրին, և երեկոյին ներկայ գտնուեցան արքայական թատրոնին մէջ տրուած հանդիսական ներկայացման։

ՄԱՐՈՔ, ԳԵՐՄԱՆԻԱ, ՖՐԱՆՍԱ.—Օրուան քաղաքական գլխաւոր խնդիրը Մարոքն է։ Գերմանիա չընդունիր Ֆրանսայի հետ բանակցութիւնը Մարոքի խնդրոյն վրայ, որովհետև, կ՚ըսէ, Տէրութեանց միջև Մարոքի նկատմամբ ո՛ և է համաձայնութիւն խնդրոյ տակ ձգած պիտի ըլլար Մարոքի երկրային ամբողջութիւնն և բացարձակ անկախութիւնը, զորոնք պէտք է անվթար պահել և պահպանել։ Այս կէտին վրայ կ՚կենայ Գերմանիա, քանի որ Ֆրանսա, Մարոքի նկատմամբ Անգլիոյ, Իտալիոյ և Սպանիոյ հետ բանակցած պահուն, զանց ըրաւ Գերմանիան։ Կ՚գիտէ Գերմանիա որ Մարոքի Էմիրն արդէն այնքան հաճ և հաւան չէ Ֆրանսայի ըրած և ընելիք կարգադրութիւններուն, և պնդելով որ ինք, Գերմանիա, Մարոքի բացարձակ անկախութեան ու հողային ամբողջութեան կողմն է, կ՚յուսայ իր մասին աւելի ազդեցութիւն ձեռք բերել Մարոքի մէջ քան Ֆրանսա։ Հետեւապէս, Գերմանիա ուղղակի կ՚խանգարէ Ֆրանսայի հաչիւներն ի մասին Մարոքի, և ո՛րչափ ալ հոգ չընելու երեւոյթը ցուցընեն Բարիզի լրագիրները, կասկած չկայ թէ Ֆրանսայի և Գերմանիոյ միջև յոյժ կրական և ծանր խնդիր մը ծագեցաւ, կ՚ըսէ Թայմզ։

*** Թայմզին Թանճէրի թղթակիցը կը հեռագրէ թէ Ռասուլիի կուսակալ կարգուիլը բնիկ ցեղերուն վրայ՝ ապահովութեան զգացում յառաջ բերաւ հոն, և Եւրոպացիք սկսան իրենց տուները դառնալ, ուրկէ մեկներ էին, վախնալով նոր յուզմունքներէ և աւարառութիւններէ։

*** Նորտ Տէյչէ Ալկէմայնէ Զայթունկ կը հրատարակէ երկու պաշտօնական յայտարարութիւններ որք ցոյց կուտան ֆրանքագերման յարաբերութեանց բնոյթը՝ Մարոքի ծանօթ խնդրին նկատմամբ։ Առաջինն այդ յայտարարութիւններէն մին՝ որ անկեղծ կերպով ստուգուեցաւ է այս կառավարական թերթին մէջ.—«Մարոք անկախ երկիր մ՚է. այս իրողութեան մասին Գերմանիոյ համոզումը չի կրնար փոխել անգլօֆրանսական համաձայնութիւնը, մանաւանդ որ գերման կառավարութիւնը ցարդ ո և է պաշտօնական զեկոյց չէ ստացած անգլօֆրանսական համաձայնութեան մասին, թէպէտ տարի մ՚անցաւ այդ համաձայնութեան հաստատումէն ի վեր։ Եթէ Ֆրանսա միտքէն կ՚անցընէ թէ կրնայ լռիկ մնջիկ ուրանալ և անտեսել Գերմանիոյ առեւտրական չահերն ի Մարոք՝ դատողութեան ծանր սխալ մը գործած է։ Գերմանիոյ և Մարոքի յարաբերութիւններն ո և է փոփոխութիւն կրած չեն, այնպէս որ երբ գերման վեհապետն իր Դանճէր ուղեւորութեան համար միայն Մարոքի կառավարութեան զեկոյց ըրաւ, միջազգային օրինաց հակառակ արարք մը կատարած չեղաւ։ Գերման կայսեր այցելութիւնը Սպանիոյ համար աննպաստ պարագայ մը ներկայացնելն ալ անտեղի է։ Պատճառներ ունինք հաւատալու թէ սպանիական կառավարութիւնը դժգոհ չէ բնաւ այս այցելութենէն։ Արդարև, չենք հաւնէր թէ ի՛նչպէս ո և է կառավարութիւն դժգոհ կրնայ ըլլալ, եթէ երբեք Գերմանիոյ օրինական պահանջներն ու չահերն անտեսելու նպատակ չունի։»— Գերման թերթը բացատրելէ ետք թէ Գերմանիոյ քաղաքականութիւնն հիմնուած է այն բարձր իտէալներուն վրայ զորս Վիլհէլմ կայսրն յայտնեց իր Պրէմէնի բանախօսութեան պահուն, կ՚յարէ.—«Վստահաբար կ՚ըսենք թէ ո և է երաչխաւորութիւն ընծայուած չէ Գերմանիոյ թէ իր չահերը չպիտի վտանգուին։ Ֆրանսական Մամուլը հաստատեց մեր այն կարծիքը թէ՝ երբ Մարոք ֆրանսական ազդեցութեան տակ մնայ, ա՛լ ուրիչ ազգեր առեւտրական յարաբերութիւններ չպիտի կարենան մշակել Մարոքի հետ։ Տէլքասէի յայտնապէս կը պահանջէ որ Ֆրանսա Մարոքի համար ընէ ճիշտ այն բանը զոր ըրաւ Ափրիկեան ուրիչ երկիրներու համար։ Պէտք չէ մոռնալ որ Ֆէզ զրկուած ֆրանսական պատուիրակութեան առաջարկները չեն համապատասխաներ Մ. Տէլքասէի այն նախընթաց յայտարարութեան թէ ինքը մտադիր է Մարոքի իրաց հաստատեալ վիճակն անխախտ պահել։»—Սթանտըրտի Պերլինեան թղթակիցն այս կէս—պաշտօնական հրատարակութեան վրայ խորհրդածութիւններ ընելու առթիւ կ՚ըսէ. «Անսովոր լեզու մ՚է այս զոր պաշտօնաթերթ մը կ՚գործածէ բարեկամ Տէրութեան մը արտաքին քաղաքականութեան նկատմամբ. գերման թերթին հրատարակութիւնն այլ և այլ մեկնութեանց տեղի տուած է Պերլինի մէջ։ Վարչապետ կոմս Պիւլով իր օրկաններուն միջոցով կրցածին չափ ազդուօրէն կը յայտարարէ թէ գերման կառավարութիւնը չատ կ՚կասկածի Ֆրանսայի մտադրած նպատակներուն վրայ՝ ի Մարոք։ Այս պաշտօնական ազդու հրատարակութիւնները կարելի է նկատել Մամուլի միջոցով ներկայացուած պահանջ մը Ֆրանսայի, որմէ Գերմանիա կ՚սպասէ իրենց չահերուն պահպանման գրաւականը։ Գերմանիա գրգռուած են անոր համար մանաւանդ որ ֆրանսական կառավարութիւնը ցարդ չյօժարեցաւ բացատրութիւն մը տալ։ Անցեալ չաբթուան սկիզբը, երբ Գերմանիա պարզեց Մարոքի հետ իր յարաբերութեանց եղանակը, պաշտօնապէս ծանուցուեցաւ թէ Գերման կառավարութիւնը պաշտօնական զեկոյց մը չէր ստացած անգլօֆրանսական համաձայնութեան նկատմամբ. երկրորդ, թէ Գերման կառավարութիւնը մտադիր չէ Մարոքի խնդրին համար Ֆրանսայի հետ բանակցութեան սկսելու, որովհետև պէտք էր Ֆրանսա առնէր առաջին քայլը։ Այս երկրորդ յայտարարութիւնն յայտնապէս հրաւէր մ՚էր Ֆրանսայի՝ որպէս զի նախաձեռնարկ ըլլայ կարծիքներու փոխանակութեան։ Բայց ցարդ Մ. Տէլքասէ չհասկնալու զարկաւ այս յայտարարութիւնը, որով գրգռում յառաջ բերաւ։ Գերման պաշտօնաթերթին սպառնալից խօսքերն ալ այդ գրգռման պէտք է վերագրել։ Տեսնենք թէ Գերմանիոյ գրգռումը պիտի մղէ՞ Ֆրանսան որ պաշտօնապէս բացատրութիւն տայ ի մասին ֆրանսական քաղաքականութեան ի Մարոք։ Առ այժմ, յայտնի է թէ կացութիւնը պղտոր է, և թէ հաւանականութիւններ կան որ Մարոքի խնդիրը տակաւ կնճռոտի։

ՄԱՐՈՔԻ ԴԷՊՔԵՐԸ.—Դանճէրէն կը հեռագրեն Սթանտըրտի թղթակցին Մարտ 27 թուով.—«Այս առտու բնիկ մը յարձակեցաւ Թայմզի քաղաքիս թղթակից Մր. Հարրիսի վրայ, անգլ. նամակատան մօտ։ Բնիկը դաչոյն մը մխեց Մր. Հարրիսի փորը, բայց ժամացոյցին հանդիպելով, կեանքը հրաչքով ազատեցաւ։ Մարդասպանը նախապէս Մր. Հարրիսի քով ծառայած էր։»

*** Մարոքի ծառայութեան մէջ գտնուող և Գայիտ տիտղոսն ունեցող սկովտացի Սըր Հարրի Մաքլին, որ պաշտօն ունէր Մարոքի բանակը կազմակերպելու, երկու չաբաթ առաջ հասեր է Դանճէր, բայց անկէ չէ գացեր դէպ ի Ֆէս, որովհետև անգլիական և ֆրանսական գործակատարներն ըսեր են իրեն թէ ֆրանսական մասնաւոր պատուիրակութեան հետ սկսուած բանակցութեանց պահուն իր ներկայութիւնը փափաքելի չէ։ Սըր Հարրի Մաքլին համակերպեր է. բայց Մարոքի Էմիրը հիմա կ՚պահանջէ որ Գերման կայսեր այցելութենէն ետք փութով Ֆէս զրկուի անգլիացի սպան, ըստ որում անիկա պարզապէս իր պաշտօնատարն է։

ՌՈՒՍԻԱ.— Նախարարներուն մեծամասնութիւնը մերժեց Մ. Վիդդէի առաջարկը թէ ջնջուի «Նախարարական Մասնախումբը», և անոր տեղ կանոնաւոր կերպեան ձեւով «Նախարարաց Խորհուրդ» հաստատուի, որովհետեւ Նախարարներուն մեծամասնութիւնն համոզուած էր որ այս նորութեան ընդունելութեան արդիւնքը պիտի ըլլար Մ. Վիդդէի բարձրացումը՝ Վարչապետի և Նախարարաց Խորհրդոյ Նախագահի պաշտօնին, որ հիմա չկայ Ռուսիոյ մէջ։

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ.— Հիւսիսային Պարսկաստանի մէջ և Միջին Ասիոյ մէջ մեծ հոգ կ'առնուի որ հակառուս շարժում մը յառաջ չգայ։

⁂ Պարսկաստանի գահաժառանգ իշխանը, որ Ատրպատականի կուսակալն է, հրաման հանեց որ Մուհարրէմի պարսկական սուգի օրերուն պատճառաւ նոյն ամսոյ 1էն մինչեւ 10 Դեկտեմբ բոլոր գինետունները գոց մնան։ Որովհետեւ գինեվաճառները Հայ են ընդհանրապէս, Հայոց Առաջնորդարանը պաշտօնապէս ազդարարեց որոց որ անկ է։

ԴԻԱԿԻԶՈՒՄՆ Ի ԳԵՐՄԱՆԻԱ.— Զօրավար Ֆոն Բուլկենոլը, որ անցեալ շաբթու մեռաւ Աւկսպուրկի մէջ, կտակեր է որ իր դիակը Եէնա տարուելով այրուի։ Այսուհանդերձ Աւկսպուրկի կաթոլիկ կղերը ո՛չ միայն մայր եկեղեցիին մէջ յուղարկաւորութեան հանդէսը կատարեց, այլ նաեւ դագաղին հետեւեցաւ մինչեւ երկաթուղայարանը, ուր դարձեալ արարողութիւններ կատարուեցան։ Առաջին անգամն է որ Գերմանիոյ Հռոմէական Կաթոլիկ կղերը կ'մասնակցի յուղարկաւորութեան հանդէսին այնպիսի մեռեալի մը, որ պայման կ'դնէ դիակիզումը։ Պերլինի կաթոլիկ կղերին ուկանը կ'հաւաստէ թէ նոյն իսկ բովանդակ Եւրոպայի մէջ առաջին անգամն է որ կ'պատահի այս տեսակ բան մը։ Ուրիշ կաթոլիկ թերթ մը կ'ըսէ թէ Աւկսպուրկի քահանաները իրենց եկեղեցական պետերէն մասնաւոր հրահանգ ընդունած էին Զօրավարին յուղարկաւորութեան հանդէսին մասնակցելու։ Այս դէպքը մեծ ուշադրութիւն գրաւած է և ամէն կողմ կ'կարծուի թէ Գերմանիոյ Կաթոլիկ Եկեղեցին պիտի փոխէ այն ուղղութիւնը, զոր ցարդ բռնած էր դիակիզման դէմ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍԷԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնն երէկ կատարուեցաւ Համիտիյէ մզկիթին մէջ։ ՎՍՀ. ԿԱՅՍՐՆ յիշեալ մզկիթը գնաց փառաւոր կառքով, և Ուրբաթու աղօթքը կատարելէ յետոյ, Կայս. Պալատ վերադարձաւ հանդիսաւոր թափօրով։

Հիւրանոցին մէջ կ'գտնուէին Հապէշ պատուիրակութիւնը, Փրանս. դեսպանը, Ա. Թարգմանը, պահականաւուն հրամատարն և դեսպանատան խորհրդականը, պելժ դեսպանը, Ա. Թարգմանը, ռուսական զօրաց դեր—գնդապետ Աւիֆէտ պէյ, հոլանտական դեսպանը, հոլանտական Նախկին ծովային նախարարն ու կինը, և Ա. Թարգմանը, անգլ. դեսպանատան Ա. Թարգմանն ու կինը, հելլէն դեսպանը, Ա. Թարգմանն և Ա. քարտուղարը, աւստրիական պահականաւէն 3 սպայ, աւստրիական դեսպանատան Ա. քարտուղարը, հիւպատոսն ու կինը, Թարգմանն ու դուստրը, իտալական դեսպանին քոյրը, Բոմանեան Պէժէ, Փրանս. պահականաւէն 144 նաւազ՝ իրենց սպաներով, և 170 օտար հիւրեր, որոցմէ ոմանք արժանացան Կայս. մեծարանաց Արարողապետ Իպրահիմ փաշայի և Սենեկապետ Էմին պէյի միջոցաւ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՋԵԿՈՒՑՈՒՄ

«Երէկ, ուրբաթ, շնորհուած Կայս. Թոյլտուութեամբ, ոչ—պաշտօնապէս ՎՍՀ. ԿԱՅՍԵՐ ներկայանալու պատիւ ունեցաւ Փրանսական դեսպան Մ. Բոնսադան։ ՎՍՀ. ԿԱՅՍԵՐ ներկայանալու պատիւ ունեցան նաեւ Հապէշ բարձրաստիճան պաշտօնատար Հաճի Ահմէտ Ապտուլլահ էֆ. և Մ. Աթօ Էյլա Միրիէմ, և Մենելիք կայսեր նամակը մատուցին ՎՍՀ. ԿԱՅՍԵՐ։»

«ԹԱՅՄԶ»Ի ՍՈՖԻԱՅԻ ԹՂԹԱԿԻՑՆ ԵՒ ՍՏԱՅՕՂ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ.— Այսօրուան Իգդամի մէջ կ'կարդանք.—

«Ամէն ոք կրնայ դիւրաւ հասկնալ թէ ո՛ր աստիճան արժանահաւատ և ընդունելի կրնան ըլլալ Ռումէլիի Կայս. նահանգներու վարչութեան վրայ Սոֆիայի մէջ տարածուած լուրերը։ Ամէն ոք լաւ գիտէ թէ Սոֆիա այսօր բնակավայր եղած է կարգ մը մարդոց որ ուրիշ տեղ չեն կրցած ապրիլ, և իրենց համար հասարակ բան մը դարձած է ապօրինաւոր կերպով ճարել ապրուստնին։ Լուրի սովի մէջ գտնուող Թղթակիցներն ալ ստայօղ լուրեր կ'ստեղծեն, տեղեկութիւն կ'առնեն կողմնակալ քաղաքագէտներէ, և կամ անոնց յաճախած քլիւպներն ու կազինօներն երթալով, հաւաքուած իրենց թերթերուն կ'հաղորդեն անոնց հնարած սուտ լուրերը։ Թայմզ ալ առանց քննել հասկնալու հրատարակած է Թղթակցի մը տուած տեղեկութիւնը, որ սուտն իրաւէն չէ կրցած որոշել։ Այս Թղթակիցը կ'ըսէ թէ Օսմ. պաշտօնատարք եկեղեցիները գոցել կուտան եղեր, պուլկարներու անձնական իրաւունքները կը բռնաբարեն եղեր, պուլկար գիւղացիները կ'նեղեն, կ'հարստահարեն եղեր, վերջապէս՝ Օսմ. պաշտօնատարք իրենց տուած նեղութիւններն այն աստիճան առաջ պիտի տանին եղեր որ անվայել ընթացքներու տեղի պիտի տան եղեր։

«Մարդուս խիղճը ցաւ կ'զգայ որ Թայմզի նման լրագրի մը մէջ ընդունելութիւն կը գտնեն աստանկ զրպարտութիւններ՝ առանց քննութեան ենթարկուելու, մինչ Ռումէլիի Կայս. նահանգներուն մէջ գտնուող օտար պաշտօնատարք աչօք բացօք կ'տեսնեն Օսմ. կառավարութեան ի գործ դրած արդար միջոցները։ Ամէն ոք գիտէ թէ կարգ մը չարանախանձ մարդիկ երբ Օսմ. երկիրներէ ո՛և է մէկ մասին մէջ ամենափոքրիկ դէպք մը պատահի, նախ և առաջ, զայն կ'վերագրեն Օսմ. կառավարութեան անիրաւութեան։ Երբ Տէրութիւնն իր ձեռք առած միջոցներով սկսի յաջողիլ նուաճելու աւազակները, ի գործ դրուած օրինաւոր միջոցները տարբեր գոյներով ցոյց կ'տրուին, և կ'ջանան անոնց ազդեցութիւնը կոտրել։ Առ այս ինչ որ պէտք է, կ'ընեն։ Լեզու կ'թափուի, կրօնքի վրայ կ'խօսուի, մարդկութեան խօսքն առաջ կ'քշուի, և սիրտեր գրաւելու համար զոհողութիւններ կ'ըլլան։ Եթէ Թայմզի Սոֆիայի Թղթակիցը դատապարտելի չհամարուի իսկ իր տուած անճշգրիտ տեղեկութեանց համար, բայց անկասկածելի է թէ խաբուած է։ Ռումէլիի նահանգներուն մէջ գտնուող օտար պաշտօնատարներու և մանաւանդ Մր. Պալֆուրի նման բարձրաստիճան պաշտօնական անձնաւորութեանց յայտարարութիւնք Եւրոպայի մէջ հանրային կարծիքը չէզոքեցին Օսմ. տէրութեան ձեռք առած արդարացի միջոցներուն վրայ։ Հետեւաբար, քիչ մը խորհելու կարողութիւն ունեցող ամէն մարդ կրնայ վերահասու ըլլալ թէ յաչաղկոտներու ճիգն ու ջանքն է այս պաշտօնական ճշգրիտ յայտարարութեանց յառաջ բերած արդիւնքը մեղմել, և եթէ կարելի ըլլայ՝ անոնց հակառակ արդիւնք յառաջ բերել։ Քաղաքական իրաց հմուտ անձինք գիտեն թէ Օսմ. կայսրութեան հակառակորդներն ի՛նչ ճիգեր կ'թափեն որպէսզի հանրային կարծիքը թիւրեն ստապատիր և խարդախ ձեռնածութիւններով։ Տեսնենք ի՛նչ տեսակ բաներ են Թղթակցին յիշած հարստահարութիւններն ու նեղութիւնները։— Եթէ հարստահարութիւն ըսելով կ'հասկցուին օջախներ մարող, աշխարհի ո՛և է քաղաքակիրթ մէկ երկրին մէջ, յօրինակ այլոց, 24 ժամուան մէջ կառափնարան առաջնորդուող չարագործներու, գիւղերու մէջ առանց աղաչանքներու, պաղատանքներու կարեւորութիւն տալու մանուկներն ու կիները ջարդ ու կոտոր ընելով զուարճացող պուլկար աւազակներու դէմ ի գործ դրուած խիստ միջոցները, հալածանքները, չխօսելը ասոր ըսելիք չկայ։ Աշխարհի վրայ ո՞ր տէրութիւնը չպիտի փութար բնաջինջ ընելու այսպիսի մարդկութեան թշնամի ստոր չարագործները։ Ամէն տէրութեան իրաւունքն է գործնական միջոցներ ձեռք առնել ներքին անդորրութիւնն ապահովելու համար։ Ամէն տէրութիւն ի գործ դրած է իր այս իրաւունքը կատարեալ ազատութեամբ. Ներկայիս, ամէն օր կ'տեսնենք թէ եւրոպական ամէն տէրութիւն ըստ կամս միջոցներ ձեռք կ'առնեն ներքին կարգապահութիւնը պահպանելու համար։

«Զարմանալի է որ ո՛չ մէկ Թղթակից տէրութիւն մը կ'պարսաւէ այնպիսի կարգապահական միջոցներ ձեռք առնելու իրաւունքն ի գործ դնելուն համար, և միայն մէկ քանի հոգի կայ որ ստայօղ տեղեկութիւններով լրագիրները խաբելով՝ Օսմ. Տէրութեան ի գործ դրած կարգապահական ձեռնարկներն հարստահարութիւն ցոյց կուտան, մինչ այս միջոցներն ի գործ կ'դրուին նոյն իսկ օտար պաշտօնատարներու աչքին։ Ռումէլիի Կայս. նահանգներուն մէջ գտնուող օտար ո՛չ մէկ պաշտօնատար ցարդ ըսած է թէ Օսմ. պաշտօնատարներն հարստահարութիւն ի գործ կ'դնեն, մինչ ամէն ոք կ'խօսի պուլկար աւազակներու գազանային արարքներուն վրայ, որ մարդուս սարսուռ կ'ազդեն։ Այս աւազակները ջարդ ու կոտոր կ'հանեն օրօրոցի երախաները, յղի կիներն և ամէնէն անմեղ արարածները։ Այս պուլկար աւազակները վայրագաբար կ'սպաննեն ու կ'յօշոտեն ոչ միայն Իսլամները, Յոյները, Ուլահներն և Սերպերը, այլ նաեւ ա՛յն պուլկարները, որոց միակ յանցանքն ու ոճիրն է իրենց ոճրագործական արարքներուն չմիանալ։ Ասոնց գազանային արարքները քանիցս հրատարակեցին անկողմնակալ Թղթակիցներ, և իրենց կառավարութիւններուն տեղեկագրեցին անաչառ հիւպատոսներ։ Պուլկար աւազակներն աւերեցին երկաթուղայ գիծերը, որք աղբիւր են հարստութեան, պուլկար աւազակները չքաշուեցան սպաննելու, խողխողելու մարդկութեան գուրգուրանքին արժանի կիներ, նորածին և գիւցիկ երախաներ, անկար ծերունիներ, վերջապէս պուլկար աւազակները չքաշուեցան ձեռք զարնելու մարդոց համար ամէնէն սրբազան իրաց։ Մարդկութեան հակառակ այս աւազակային արարքներուն գլխաւոր մէկ պատճառն են խմբագիրները, որ գրասեղանին առջեւ նստած, սուրճերնին կ'խմեն, սիկառ կ'ծխեն, քէյֆերնուն կ'նային, և թող կուտան որ գրիչնին յառաջ երթայ թուղթին վրայ, առանց մտածելու, խորհելու թէ գրածնուն արդիւնքն ի՛նչ կրնայ ըլլալ։ Այո՛, եթէ այս թեթեւամիտ խմբագիրներն իբր հերոս չփառաբանէին մարդկութեան թշնամի այն աւազակները, անոնք այսքան չէին չփանար։ Այո՛, եթէ այս աւազակները չգտնէին լրագիրներ որ ծածկէին իրենց աւազակային արարքները, եթէ թերթերն այս աւազակութիւնները շողոքորթ բառերով չներկայացնէին, եթէ այս աւազակներն Եւրոպայի այս ու այն կողմը պաշտպաններ չգտնէին, այնքան յառաջ չէին երթար իրենց վայրագ արարքներուն մէջ, և թերեւս օր մը կը զղջային իրենց ըրածներուն վրայ, և լաւագոյն մարդկային զգացումներու կուգային. բայց, աւա՜ղ, հակառակ քաղաքակրթութեան այնքան յառաջ գացած ըլլալուն, Եւրոպա դեռ չէ կրցած ջնջել իր մէջէն այսքան ցաւալի ու վշտալի իրողութիւններ։»

ՀԱՊԷՇ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ.— Մենելիք Կայսեր մեծարանքներն ու նուէրները ՎՍՀ. ԿԱՅՍԵՐ մատուցանելու պաշտօն ունեցող Հապէշ պատուիրակութեան անդամ Հապէշաստանի մաքսային նախարարութեան փոխանորդ Զօրավար Հաճի Ահմէտ Ապտուլլահ էֆ. և Մենելիք կայսեր մասնաւոր Թարգման Աթօ Էյլա Միրիէմ երէկ առտու ժամը 5ին պալատական կառքերով Կայս. Պալատ գացին իրենց հետեւորդներուն և Կայս. Թիկնապահ գնդապետ Մէհմէտ Ալի պէյի հետ, ներկայ գտնուելու համար Սէլամլըքի արարողութեան։ Երբ ՎՍՀ. ԿԱՅՍՐՆ Համիտիյէ մզկիթը գնաց Ուրբաթի աղօթքը կատարելու, Հաճի Ահմէտ Ապտուլլահ էֆ. եւս հոն գնաց Ուրբաթու աղօթքը կատարելու և դարձաւ հիւրանոց։ ՎՍՀ. ԿԱՅՍՐԸ բարեհաճեցաւ Իր Բարձր մեծարանքներն յայտնել Հապէշ պատուիրակներուն Արարողապետ Իպրահիմ փաշայի միջոցաւ։ Ետասրա Սէլամլըքի արարողութեան, Կայս. Թոյլտուութեամբ, ՎՍՀ. ԿԱՅՍԵՐ ներկայանալու պատիւ ունեցան Հաճի Ահմէտ Ապտուլլահ էֆ. և Մենելիք կայսեր մասնաւոր Թարգման Աթօ Էյլա Միրիէմ, առաջնորդութեամբ Արարողապետ Իպրահիմ փաշայի։ Հաճի Ահմէտ Ապտուլլահ էֆ. ՎՍՀ. ԿԱՅՍԵՐ մատոյց Նէկիւս Մենելիքի ինքնագիր նամակը, և արժանացաւ Կայս. Բարձր մեծարանաց։

Հապէշ պատուիրակութեան անդամք երէկ իրիկուն ճաշեցին Կայս. Պալատան մէջ, և յետոյ պալատական կառքերով դարձան Բերա Բալաս։

Հապէշ պատուիրակութեան անդամներէն ոմանք երէկ այցելեցին Այա Սոֆիա, Սիւլէյմանիյէի մզկիթներն և Մեծ—Շուկան։

ՄԱՀՍՈՒՍԷԻ Վարչութիւնը նոր շոգենաւեր պիտի գնէ հեռաւոր և մօտաւոր երթեւեկներու համար, և անպէտ շոգենաւերը պիտի ծախէ աճուրդով։

ՓՈՐԴ ԱՐԹՈՒՐԻ պաշտպաններէն 32 սպայ և 34 զինուոր ևս երէկ առտու մայրաքաղաքս ժամանեցին Լոյտով շոգենաւով։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ Վարչութիւնն Անգլ. Ֆէյրֆիլտ գործարանին ապսպրած էր երկու շոգենաւ, 51 և 52 թիւ, որոց շինութիւնն աւարտեր է, և փորձերը պիտի կատարուին։ Այս նոր շոգենաւերը նըման են 47 և 48 թիւ շոգենաւերուն, անոնց արագութիւնն ունին, բայց ներքնապէս աւելի զարդարուն են։

ՀԻՃԱԶԻ երկաթուղիին շինութեան աշխատողներու թիւն է 15,000 զինուոր, բանուոր և 38 ամրաշէն սպայ։

ՀՐԴԵՀ.— Աաչի գիւղը Պէօյիւքտէրէի մէջ հրդեհ ծագեցաւ Հայոց եկեղեցւոյն կալուած փուռէն, զոր ամբողջովին այրեցաւ։ Շուտափոյթ օգնութիւններ բարեբախտաբար առաջքն առին աղէտի մը, զի եկեղեցին ալ կրնար այրիլ։ Փուռն ապահովագրուած էր Իւնիոն ընկերութեան։

ԹՐԱՄՈՒԷՅԻ ընկերութեան Վարչական Ժողովոյ տեղեկագրէն կ'երեւի թէ 1904ին շահ եղած է 23,437 ոսկի, անցեալ տարուընէ 2,585 ոսկի աւելի։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ.— Աւեստ. Բ. դատարանը սնանկ հռչակեց Պէրէաթէրլէր, 280 թիւ վաճառատան տէր Յովհաննէս Նալպանտեանը։ Ժիւժ քօմիսէր կարգուեցաւ դատարանի անդամ Րիզա պէյ, և առժամեայ սենտիք՝ փաստաբան Դաւիթ էֆ. Տէր Մովսէսեան։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ.— Աղեքսանդրիայէ կ'գրուի.— «Վերջերս Գեզագէմ Ֆրանսուհի մ'եկած էր բնակիլ Աթ Ճամպազի փողոցը, Հայու մը և երկու դեռատի զաւակներուն հետ։ Բաւական ժամանակ անցնելէ ետք ա՛լ չտեսնուեցաւ Հայը, որով հասկցուեցաւ թէ ձգած է կինը։ Գեզագէմ Ֆրանսուհին բաց ի մէկ քանի դրացիներէ, ո՛չ մէկուն հետ կ'տեսնուէր։ Անցեալ օր Յոյն կին մը այցելել կ'ուզէ իրեն, բայց երբ դուռը կ'զարնէ, փոքրիկ տղաք պատուհան ելնելով կ'ըսեն թէ մայրերնին երկու օրէ ի վեր կ'քնանայ, և սենեակէն դուրս ելած չունի։ Տղոց այս անմեղունակ խօսքերուն վրայ կասկած կ'ըլլայ, դուռը կ'բանան ու Ֆրանսուհիին սենեակը կ'երթան մէկ քանի դրացիներ, և հէք Ֆրանսուհին մահճակալին քով գետին փռուած կ'գտնեն անկենդան, ձեռքն ատրճանակ մը բռնած։ Խեղճերն իմաց կ'տրուի Ֆրանս. հիւպատոսարանին, և կատարուած քննութենէն երեւան կուգայ որ Ֆրանսուհին ամուսնացած էր նախ և առաջ Ֆրանսացիի մը հետ, բայց անկէ ձգուելով, Գահիրէ եկած էր երկու փոքրահասակ զաւակներուն հետ, և սկսեր էր բնակիլ Հայուն հետ, բայց Հայն ալ զինք ձգած էր, որով խեղճ ու անօգնական մընացած և անձնատուրական եղած էր։ Հիւպատոսարանն իր պաշտպանութեան տակ առաւ երկու անչափահաս որբերը, և հիմա կ'փնտռէ Ֆրանսուհին ձգող Հայը։»

ՔՐՈՆԻԿ ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ

Դաւրէժի առաջնորդական ընտրողական ժողովը գումարուելով Փետր. 27ին, կիրակի օրը, միաձայնութեամբ Ատրպատականի Առաջնորդ ընտրեց Ս. Էջմիածնի միաբան Տ. Բարթուղիմէոս Եպս. Գէորգեանը։ Կ'նախագահէր Ամենայն Հայոց Ս. Հայրապետին կողմէ իբրեւ պատուիրակ ղրկուած Տ. Մատթէոս Վրդ.։

—Պրուսայի Եէնիճէ գիւղն երթալով առաջն. փոխանորդ Տ. Վարդան Վ., ժողովրդական քարոզներ խօսեր է. խուռն բազմութիւն մը և Հայ Բողոքականներ ներկայ գտնուեր են։ Տեղւոյն կրթական վիճակը շատ աննախանձելի է։ Միայն 100ի չափ 5—10 տարեկան տղաք վարժարան կ'յաճախեն, իսկ գիւղին աղջիկները ցրուած են Պրուսայի և Ճէրբոճ գիւղի մանուածարանները դրամ շահելու համար։

—Զարսանճագի և Չմշկածակի Գաւառ. և Կրօն. ու Քաղ. Ժողովներուն դիւաններն Առաջնորդարանի նիւթական անձկութիւնը մէջ բերելով, խնդրեր են Պատրիարքարանէ որ կեդրոնէն ամսական 5 ոսկւոյ նպաստ մը սահմանուի Առաջնորդին։ Զարսանճագի Քաղ. Ժողովն հրաժարած ըլլալով, Առաջնորդ Տ. Կորիւն Վ. Էլլիոթէմեան առաջարկեր է Ազգ. Պատրիարքարանի որ առժամեայ Քաղ. Ժողով մը կազմելու արտօնութիւն տրուի իրեն։

—Սամաթիոյ Ս. Գէորգ եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհրդոյ անդամներէն Ասլանեան, Հայոցեան և Չիլճեան էֆ.ները Տնտես. Խորհրդոյ հրաւէրով, երէկ խորհրդակցութիւն մ'ունեցան եկեղեցւոյ վերաբերեալ և Պճեղոյ Գործադիր Պաշտօնէութեան կողմէ ի վաճառ հանուած երկու կալուածներու նկատմամբ։

— Ուսումնական Խորհուրդն ի նիստ գումարուեցաւ երէկ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ և ի մէջ այլոց զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով.—Ա. Խորհուրդը շարունակեց կրթական ծրագրին բարեփոխման մասին իր խորհրդակցութիւններն և. տարբ. կրթական ծրագրով Նախակրթարանց համար սահմանեալ լեզուներու և գիտութեանց մասը բաւական համարեց տարրական նախակրթութեան համար, միայն թէ փոխանակ ութը տարւոյ ընթացքի պէտքն համաձայն մեծամասնութեամբ։ Իսկ կրթական ծրագրի մանրամասնութեանց խորհրդակցութիւնք թողուեցան յաջորդ նիստերուն։— Բ. Բարսեղ էֆ. Աւետիսեան որ Ռոտոսթոյի ծանօթ խնդրոյն քննութեան համար քննիչ կարգուած էր և ինք ալ վերապահութեամբ ընդունած էր այս պաշտօնը, յայտնեց թէ իր անձնական գործերը չպիտի ներեն երթալ Ռոտոսթո, հրաժարեցաւ։ Խորհրդոյ անդամներէն ուրիշ ոչ ոք պատրաստ գտնուելով այս պաշտօնն ստանձնելու, Խորհուրդն որոշեց խնդրել Ս. Պատրիարքէն որ այս քննութեան ելք մը տրուելու համար հարկ եղած անօրինութիւնն ի գործ դնել բարեհաճի։—Գ. Ս. Պատրիարք Հայրը ծանուցած էր թէ Ամասիոյ ազգ. վարժարանաց ուսուցչաց խնդրոյն քննութիւնն յանձնած է Սեբաստիոյ առաջն. փոխանորդ Տ. Սահակ Վրդ. Օտապաշեանի. Խորհուրդը Նորին Սրբազնութեան այս անօրինութիւնն արձանագրեց։— Դ. Մելքոն էֆ. Մելքեան գրով մը Խորհրդոյ կը ներկայացնէր իր պատրաստած «Փորձնական երկրաչափութիւն» տպագրեալ դասագիրքը, որ արդէն Խորհրդոյ կողմէ վաւերացած էր, և փափաք կ'յայտնէր տպագրեալ օրինակներուն մէկ չորրորդ մասը նուիրել ի նպաստ Ս. Փրկչեան Որբանոցին։ Խորհուրդը գնահատեց յիշեալ էֆէնտիին այս բարի առաջադրութիւնը, և որոշեց դասագրքին յառաջիկայ նիստին հրաւիրել զինք խորհրդակցելու համար յառաջիկայ պայմաններուն վրայ։

— Բարձրաշնորհ Ս. Պատրիարք Հայրը վաղն առաւօտ, Մարտ 20, պիտի բարեհաճի Ս. Եկեղեցւոյս մէջ նախագահել եկեղեցական արարողութեանց, և Բանին կենաց իր հոգեշունչ ու պերճախօս քարոզութեամբը մխիթարել հաւատացեալ ունկնդիրները։ Զայս ի գիտութիւն հասարակաց բարեպաշտ ժողովրդեան կ'ծանուցանենք։

Սկզբնաւորութիւն եկեղեցւոյ 1½, քարոզ 3½

Ի դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ Ս. Խաչ եկեղեցւոյ Սկիւտարի

Ատենադպիր Վ. Ատենապետ
Մ. Եղոյեան Յ. Ս. Ա. [illegible]

«ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

ՏԷՄԻՐԹԱՇ. Հայկ էֆ.— «Դրա՞մ թէ Պատիւ» վէպին բնագրին անունն է Les Requins de Paris, հեղինակ P. Decourcelles, գին թղթատարի ծախքով 21 ղշ.։

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳՐԵՐ

ՆԱՍԻՕՆԱԼԻ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ

ՎԻԼՀԷԼՄ ԿԱՅՍՐ Ի ԹԱՆՃԷՐ

ՃԱՊՈՆԱԿԱՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

ԼՈՆՏՈՆ, Մարտ 31. —Հաշտութեան խնդրոյն վրայ Ռէյթէր նոր հեռագիր մը կ'հրատարակէ և կ'ըսէ թէ կէս պաշտօնապէս Ռուզվէլդ նախագահին յանձնուեցաւ միջնորդութեան և բանակցութեանց խընդիրը։ Բանակցութիւնք արդէն սկսեր են հետեւեալ հիման վրայ. Ռուսիա պիտի չընդունի հաշտութիւն կնքել, եթէ Ճափոն պահանջէ պատերազմական տուգանք կամ ռուսական հողէ մաս մը։

ԼՈՆՏՈՆ, 31.—Տէյլի Թէլէկրաֆի Ճիպութիի թղթակիցը կ'հեռագրէ թէ Ռոժտեսդվենսքիի նաւատորմին համար 50,000 թօնօ ածուխ փոխադրող գերման 16 ածխաբարձ շոգենաւեր որ Ռոժ. Ռոժտեսդվենսքիի մեկնած ժամանակ չէին ընկերակցած անոր, մեկնեցան Ճիպութիէ զօրավարի հրամաններ առնելով։ Չի գիտցուիր թէ ո՛ւր կ'երթան։ Տէյլի Թէլէկրաֆի թղթակիցը կ'ըսէ որ դէպի Սօնտի նեղուցն ուղղուեցան. կ'կարծուի որ հաւանաբար պիտի երթան Պաթավիա կամ Տիէկօ—Կարսիա՝ միանալու համար Ռոժ, Ռոժտեսդվենսքիի և ածուխ տալու համար անոր մարտանաւերուն որք այն կողմերը տեսնուեր են։

ԼՈՆՏՈՆ, 31.—Սէնթրըլ Նիւզի Բեդերսպուրկի թղթակիցը կ'հեռագրէ թէ Բեդերսպուրկի ամերիկեան դեսպանատան մէջ չի գիտցուիր թէ Ռուս կառավարութիւնն ընդունա՞ծ է որ Նախագահ Ռուզվէլդ միջնորդէ։ Նոյնպէս չի գիտցուիր թէ հաշտութեան բանակցութիւնք սկսա՞ծ են, և Ռուսիա ատկէց լուր ունի՞։ Սակայն կը կարծուի թէ մօտերս կարելի պիտի ըլլայ դադրեցնել թշնամութիւնները։

ԼՈՆՏՈՆ, 31.—Սէնթրըլ Նիւզի Բեդերսպուրկի թղթակիցը կ'հեռագրէ թէ պաշտօնանկ եղան և Բեդերսպուրկ կանչուեցան արեւելեան Սիպերիոյ Ա. զօրաբանակին հրամատար Զօր. Պառոն Ֆոն Շդաքէլպէրկ և Սպայակոյտի պետ Զօր. Սախարով։ Թղթակիցը կ'ըսէ թէ Զօր. Սախարովի տեղ սպարապետ Լինեւիչի սպայակոյտին պետ անուանուեցաւ Զօր. Քարքէվիչ։ Կ'կարծուի թէ Զօր. Շդաքէլպէրկի պիտի յաջորդէ Զօր. Կէրնկրոսս, որ արդէն կ'հրամայէր արեւելեան Սիպերիոյ Ա. զօրաբանակին, յորմէ հետէ Զօր. Շդաքէլպէրկ վիրաւորուած է։ [illegible]

ԲԵԴԵՐՍԲՈՒՐԿ, 31.—Ռուս Հեռագր. Գործակալութիւնը կ'ծանուցանէ թէ Ապրիլ 7ին Ծայր. Արեւելք պիտի մեկնի Ռուս Դ. զօրաբանակին Ա. զօրաբաժինը. Դ. զօրաբանակին կեդրոնն է Բիէլ։

ԲԱՐԻԶ, 31.—Շանկայէ կ'հեռագրուի Էքօյ տը Բարիին թէ Բէքինի փոխարքայ Եուան—Շի—Քայ Մուգտէն հասաւ և պաշտօն ունի Մանչուրիոյ մասին Չինու և Ճափոնի միջեւ գաղտնի դաշնակցութիւն մը կնքելու համար բանակցութիւններ կատարելու։ Փոխարքայ Եուան—Շի—Քայ այժմ Ճափոնցւոց ձեռք գտնուող Մանչուրեան այլեւայլ քաղաքներ ալ պտտելէ վերջ Թօքիօ պիտի երթայ։

ՊԵՐԼԻՆ, 31. — Պէրլինէր Զայդունկ կը ծանուցանէ թէ Համպուրկ շոգենաւային ընկերութեան վերաբերեալ 7 նոր շոգենաւեր որ վերջերս գնուած էին ռուս կառավարութեան կողմէ, Ճիպութիի մեկնեցան ռուս դրօշի տակ։

ԲԱՐԻԶ, 31. — Նիւեօրքի Հէրալտ կ'հեռագրուի թէ Սպարապետ Լինեւիչ Չանկ Դուճէ քաշուելէ ետք իր զօրքերուն մեծագոյն մասը կ'կեդրոնացնէ Տալաօ—Զանյի կայարանին մօտ։ Նոյն հեռագիրը կ'ըսէ թէ Ճափոնցիք գրաւեցին Դուն—Բին—Չօնը՝ Նինկուդայի հարաւակողմը։

ԲԱՐԻԶ, 31.— Խաղաղութեան տասնև չորրորդ համաժողովը յառաջիկայ սեպտեմբերին պիտի գումարուի Լիւսէրնի մէջ։

ԼՈՆՏՈՆ, 31. — Ուաշինկդընէ կ'հեռագրուի թէ Ատլանտեանի ամերիկեան նաւաբաժնին ծովակալի մարտանաւը մեկնեցաւ պտոյտ մը կատարելու համար եւրոպական ջուրերուն մէջ։

ԼՈՆՏՈՆ, 31.—Պօմպէյէ կ'հեռագրուի թէ տարտիկ ծաղիկի համաճարակ մը կայ Պօմպէյի մէջ և միայն այս շաբթու 200 հոգի մեռած անկէ։

ԼՈՆՏՈՆ, 31. — Էտուարտ Թագաւոր կատարելապէս ապաքինեցաւ և ծանոյց թէ յառաջիկայ Ապրիլ 3ին պիտի մեկնի ցամաքային Եւրոպա, Տուվրի և Քալէի ճամբով։

ԹԱՆՃԷՐ, Ապրիլ 1. — Վիլհէլմ կայսր հոս հասաւ և Թնդանօթի հարուածներ ողջունեցին կայսեր գալուստը։ Խանդավառ ընդունելութիւն մ'եղաւ գերման վեհապետին։ Շատ նաւեր ընդ առաջ գացին կայսերական զբօսանաւին և ընկերակցեցան անոր մինչեւ նաւահանգիստ, ուր կայսերական յածանաւն ողջունեցաւ բերդերէն և փրանսական երկու յածանաւերէ արձակուած թնդանօթի ողջոյններով։ Ծովը ալեկոծ ըլլալով, Կայսրը Թանճէր հասնելէն երկու ժամ վերջ միայն կրցաւ ցամաք ելնել. զինք ընդունեցին Ապտ իւլ Մալէք և Մարոքցի պատուիրակները։ Գերման վեհապետը գնաց դեսպանատուն, ուր կ'սպասէր գերման գաղութը։ Ընդունուեցաւ երկրին մեծամեծներուն, օտար դեսպաններուն և սպանիական գաղութին կողմէ։ Ապտ երկար տեսակցութիւն մ'ունեցաւ Ապտ իւլ Մալէքի հետ և և երկու ժամ Թանճէր մնալէ վերջ դարձաւ Հոհենցոլլէրն զբօսանաւը որ ժամը հինգին մեկնեցաւ դէպի Ճիպրալթար։

ԼՈՆՏՈՆ, Ապրիլ 1.—Ամբողջ ճափոնական մամուլն ազդուապէս կ'պահանջէ որ պատերազմը շարունակուի։ Բանակն ու նաւատորմը պատրաստութիւններ կ'տեսնեն, որպէս թէ պատերազմը քանի մը տարի պիտի տեւէ. շարունակ օգնական զօրք կ'ղրկուի Մանչուրեան ռազմադաշտը։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ

ԲԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿ, Մարտ 31. — Սպարապետ Լինեւիչ կ'հեռագրէ ամսոյս 30 թուով.—Ո և է փոփոխում յառաջ եկած չէ։ Թշնամին գործունէութիւն ցոյց կուտայ երկաթուղւոյն արեւելեան կողմը։

ԲԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿ, 31 (Պաշտօնական).— Մանչուրեան ռուս Ա. զօրաբանակին սպայակոյտի պետ Զօր. Քարքէվիչ մանչուրեան ռուս զօրաց սպարապետ Լինեւիչի սպայակոյտին պետ անուանուեցաւ Զօր. Սախարովի տեղ, որ Զօր. Շդաքէլպէրկի հետ անդամ կարգուեցաւ վիրաւոր զօրաց խնամատար Աղեքսանդր ընկերութեան։

ԴԱՆՃԷՐ, Ապրիլ 1. —Վիլհէլմ կայսր հոս հասաւ։ Ֆրանսական Տէօ... յածանաւուն հրամանատարն անմիջապէս պաշտօնական այցելութիւն տուաւ Վիլհէլմ կայսեր՝ Հոհենցոլլէրն նաւուն մէջ։ Մարոքի Էմիրին մասնաւոր պատուիրակ և հօրեղբայր Մուլայ Ապտ—իւլ—Մալէք ողջունեց գերման վեհապետը։ Ն. Կ. Վեհափառութիւնն ապա ընդունեց Մարոքեան պատուիրակութիւնն և գերման գաղութին ներկայացուցիչները, օտար դեսպանները, տեղւոյն երեւելիներն և ի մասնաւորի Գայիտ—էլ—Մէնէպպին, սպանիական գաղութէն պատուիրակութիւն մը, ֆրանսացի նաւապետ Ֆուռնիէն և ընկերներ պատուիրակութիւն մը։ Սպանիական գաղութը խանդավառ ընդունելութիւն մ'ըրաւ գերման վեհապետին։ Մուլայ Ապտ իւլ Մալէք Վիլհէլմ կայսեր մատոյց Մարոքի Էմիրին նուէրները։ Կէսօրէն վերջ ժամը 2ին Վիլհէլմ կայսր մեկնեցաւ Ճիպրալթար։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

(ԼՈՒՐՔ ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ԹՂԹԱԲԵՐՈՎ. ՄԱՐՏ 30.)

ՎԻԼՀԷԼՄ ԿԱՅՍՐ ԼԻԶՊՈՆԻ ՄԷՋ

ԼԻԶՊՈՆ, Մարտ 29.—Վիլհէլմ կայսրը Լիզպոնի Աշխարհագրական ընկերութեան այցելած պահուն Ընկերութեան Նախագահը ճառ մը խօսելով ըսաւ թէ մեծ ու մասնաւոր պատիւ մ'է Գերման կայսեր կողմէ Ընկերութեան տրուած այս այցելութիւնը, զի կայսրն իր երկրին գաղութային քաղաքականութեան գլխաւոր ներկայացուցիչն է։ Ընկերութեան տրուած այս այցելութիւն կարեւոր է նաեւ Փորթուկալի համար. զի Ափրիկէի մէջ Փորթուկալ և Գերմանիա դրացի են իրարու։ Նախագահը մաղթեց որ իր համեստ հայրենեաց և հզօր Գերմանիոյ միջեւ ամենափոքր թիւրիմացութիւն մ'իսկ տեղի չունենայ այսուհետեւ։ Վիլհէլմ կայսրը բարձրաձայն և ֆրանսերէն պատասխանելով ըսաւ.—«Փորթուկալ իմ կատարեալ համակրութիւնս կ'վայելէ. եթէ ապագային վէճ մը ծագի Ափրիկէի մէջ, պիտի ջանամ որ անիրաւութեան մը չենթարկուի Փորթուկալ։»

ՃԻՊՐԱԼԹԱՐ, Մարտ 29. — Միացեալ Նահանգաց Արտաքին գործոց Նախարար Մր. Հէյ Բէֆէտ շոգենաւով հոս հասաւ. առողջութիւնը բարւոքած է։ Այսօր Ալճէրիա մեկնեցաւ։

ԼՈՆՏՈՆ, Մարտ 29.—Թիպէթ ղրկուած անգլիական պատգամաւորութիւնը Հնդկաստան դարձաւ պայմանագիր մը կնքելով, իր պաշտօնն աւարտելէ ետք։

(Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ, Մարտ 30 եր.)

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմանեան Միացեալ	Օ. Ո.	96 31
Ամէնէն բարձր գին	»	96 32½
Ամէնէն վար գին	»	96 26
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	132 87½
Ամէնէն բարձր գին	»	133 12½
Ամէնէն վար գին	»	132 62½
Թրանսվալ	»	96 —

ԲԱՑՈՒՄ, 19 Մարտ

Օսմանեան Միացեալ	Օ. Ո.	96 32
» » ժամ 6ին		96 31
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	132 87½
» » ժամ 6ին		133 —
Ռէժիի բաժնեթուղթ	»	16 10
Եգիպտ. Քրէտի Ֆոնսիէ Ա.	Ֆր.	313 50
» » » Բ.	»	272 50
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	515 —
Անատոլուի երկթ. պրտ.	»	534 —
» » բժնթ.	Ա. Ո.	13 —
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ.	Օ. Ո.	4 15
Թրամվէյ բաժնեթուղթ	Ղրշ.	725 —
» Ժուիսանս	»	250 —
» պարտաթուղթ	Ֆր.	488 —
Տէրքոսի Ջուրի Ընկ.	»	250 —
Թրանսվալ	»	100 —
Պալըա Քարաայտըն	»	553 —
Գազատու		93 —
Պանք տը Սալօնիք	»	202 —
Հելլենկ. պարգեւաւոր Թուղթ	Ֆր.	435 —
» նոր » »	Բ. Օ. Ո.	3 95
Հելլենական 5% 1881	»	251 —
Բաժնեթուղթ Լաւրիոնի	»	45 50
Քարափ Իզմիրի	»	570 —
Թէմպէքիի բաժնեթուղթ Ա.	»	27 —
» » Բ.	»	18 —
» պարտաթուղթ	»	485 —
Շիրքէթի Խայրիէ	Օ. Ո.	30 —

ՍԹԻԼԱՆՑ

Օսմ. Միաց. 1 օրուան	Օ. Ո.	1.70	1.50
» » 8 »	»	5 —	—
Ռումէլիի Երկթ.	Ֆր.	1.25	—

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

	ՎԱՃԱՌՈՒՄ	ԳՆՈՒՄ
Լոնտոն 3 ամիս	111 05	110 10
» չէք	110 30	110 10
Բարիզ 3 ամիս	22 63¾	22 83¾
» չէք	22 73¾	22 83
Պերլին մարք	18 49	18 59
Վիեննա քուրօն	21 69	21 79

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Անգլիական ոսկի	Ղրշ.	110 05
20 ֆրանքնոց	»	87 23
20 մարքնոց	»	107 20
Բօլ Էմփէրիալ	»	90 10
Քրիմէց	»	51 04
Մէճիտիյէ արծաթ	»	108 06
Պէշլիք	»	105 10
Նոր մէթալիք	»	103 —
Ռուպլ Թղթադրամ	»	8 62

Անօրէն Ա. Անօթեան, Ղալաթիա

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ԼՈՆՏՈՆ, Մարտ 31

Օսմանեան Միացեալ բաց.	Ա. Ո.	87 63
» » գոց.	»	87 75
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	14 12
Եգիպտական Միացեալ	»	106 75
Անգլ. Քոնսոլիտէ	»	91 37
Պուլկար. փոխառ. 1888	»	97 50
» » նոր 1892	»	97 50
Հելլենական Ռանդ 1881	»	40 50
» Մոնօբոլ	»	51 50
Փոխան. Բարիզի վրայ	»	25 335
Թրանսվալ	»	3 81
Ճափոնական 4%	»	86 13
Ռուսական		88 75
Դրամազեղչ	»	2 ⅛

ԲԱՐԻԶ, Մարտ 31

Օսմանեան Միացեալ բաց.		89 15
» » գոց.		89 30
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	134 50
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	606 —
Օսմ. Մաքս. նոր փոխառ. 4%	»	481 —
Ռէժիի բաժնեթուղթ	»	369 —
Ֆրանս. Ռանդ 3%	»	99 63
Քրէտի Լիօնէ Գ.Կ.	»	1135 —
Պանք տը Բարի	»	1306 —
Սպանիական արտաքին	»	92 32
Իտալական Ռանդ	»	105 10
Փոխառութիւն Թուրքայ 1894	»	477 50
Թուրքական		89 20
Թրանսվալ	»	100 50
Ջէք Լոնտոնի վրայ	»	25 18
Դրամազեղչ Ֆրանս. Պանքայի		3 —

ՎԻԵՆՆԱ, Մարտ 31

Փոխան. Բարիզի վրայ	քուրօն	95 40
» Լոնտոնի վրայ	»	240 —
Ռումէլիի Երկաթուղի	»	142 50
Օսմ. Ռէժի	»	339 —
Դրամազեղչ		3 —

ՊԵՐԼԻՆ, Մարտ 31

Օսմ. Միացեալ		89 40
Անատոլուի Երկ. պարտաթ.	մարք	104 40
» » բաժնթ. 60%	»	101 80
Ռուսական 4%	»	88 25
Ռումէլիի Երկաթուղի	»	135 40
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20 34
Չինական փոխառութիւն 1903		90 —
Դրամազեղչ		3 —

PHŒNIX ASSURANCE COMPANY LIMITED

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՖԻՆԻՔՍ

ՀԻՄՆԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ ՑԱՄԻՆ 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար առաջ, առաջ հրդեհի ապահովութիւն մ'է այս քաղաքաւորք Անգլիոյ ամենառաջնակարգ և համբաւաւոր գործատէրերէ բաղկացեալ էն։ Դրամագլուխն և պահեստի գումարը 4,500,000 Անգլ. ոսկի կ'անցնին։ ՖԻՆԻՔՍ Ընկերութեան ալիքերհնհաւոր հասարակութեան մէկ գլխաւոր ապացոյցն է 26,000,000 անգլ. ոսկոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասներուն համար։ 20—9

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 1,500,000

ՖԻՆԻՔՍ Ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի եւ կայծակի, շէնք, կարասիք եւ ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք եւ ժրջնորդութեամբ ասւթաքրկելոյ, որ ամէն լաւագոյն իւլատութիւն կը բացարձակէ անձինք ձեր ապահովագրելոց հրաժանները։

Գ. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ ընդհ. Գործակալ Կ. Պոլսոյ և գաւառաց.

Ղալաթիա, Պանք Օթոմանի վարի քովը Վիթալիս խան, գետնայարկ թիւ 1։

ՓՈԽ ԳՈՐԾԱԿԱԼՔ Ի ՊՈԼԻՍ

ՌՈՒԲԷՆ ԱՐԻԿԵԱՆ Էմին պէյ խան թիւ 1 և 2 — ԺԻՎԱՆ ԹԷՔԷԵԱՆ Յէնիպելտան խան

Ջննիչ Ռիսքներու (Inspecteur des Risques) Ա. ԷՆՔՍԷՐՃԵԱՆ

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՈՅ
4% ՕՍՄ. ՓՈԽԱՌՈՒԹԵԱՆ Ա. ՍԷՐԻ

Վերոյիշեալ փոխառութեան պարտաթուղթի աէրերուն կ'ծանուցուի թէ պայմանաժամը յառաջիկայ մարտ 1ին աւարտող վեցամսեայ տոկոսները պիտի վճարուին այդ թուականէն սկսեալ Օսմ. Պանքային Ղալաթիոյ կեդրոնատեղիին արժեթուղթերու գիւանին կողմէ, 20 անգլ. ոսկի անուանական արժէք ունեցող իւրաքանչիւր պարտաթուղթի 44 ղշ. ասկեղրամ, Ներկայացուելով առժամեայ պարտաթուղթերն որոց վրայ դրոշմ պիտի փակցուի։

Կրկնակ օրինակներով ներկայացուելիք «պորտըրօ»ներուն «ֆորմիւլ»ները պարտաթուղթի աէրերուն տրամադրութեան տակ պիտի դրուին ամսոյս 25էն սկսեալ։

5/18 Փետր. 1905 — 24—18

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
10,000,000 ՕՍՄ. ՈՍԿԻ ԴՐԱՄԱԳԼԽՈՎ

Կեդրոնատեղի՝ Ղալաթիա
Գործակալութիւն՝ Պոլիս, Սէնի Ճամի
Մասնաճիւղ՝ Բերա, Շիշլի ճամբայ Թ. 348

ԳԼԽԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԼՈՆՏՈՆԻ ԵՒ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Մասնաճիւղք

Աստլիա, Ատանա, Այտըն, Աֆիոն—Գարահիսար, Հալէպ, Աղեքսանդրիա, Իզմիր, Էնկիւրի, Պաղտատ, Պասրա, Պէյրութ, Պրուսա, Դամասկոս, Քավալա, Տէտէ Աղաճ, Էսկիշէհիր, Երուսաղէմ, Դամասկոս, Գոնիա, Լառնագա, Լիմասօլ, Դանիքէ, Մէրսին, Միթիլլի, Մանաստըր, Նիքոսիա, Ուշաք, Բորդ—Սաիտ, Սելանիկ, Սամսոն, Սվազ, Իզմիր, Տրապիզոն, Սուրիական Տրիպոլիս և Սկիւպ։

Որոշուած պայմանաժամով կամ ընթացիկ հաշուի (գոնթ—գուրան) փոխատուութիւն կ'ընէ, արժեթուղթեր կամ փոխանակագիրներ (պոլիցա) պահեստ առնելով։

Փոխանակագիրներ կ'զեղչէ. Թուրքիոյ և օտար երկիրներու գլխաւոր քաղաքներուն վրայ փոխանակագիրներ, չէքեր, վարկագիրներ ու հեռագրական օրտինններ կուտայ։

Ընթացիկ հաշիւներ կ'բանայ, արժեթուղթեր և արժեքաւոր առարկաներ կ'ընդունի ու կ'պահէ։

Թուրքիոյ և արտասահմանի մէջ կտրօններ և փոխանակագիրներ կ'գանձէ, սակարանական հրամաններ կ'գործադրէ, զանազան տեսակ դրամներ կ'փոխէ, կ'առնէ ու կ'ծախէ։

Օսմ. Պանքան հետեւեալ պայմաններով և տոկոսով դրամ պահեստի կ'ընդունի —

2 տարի պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան 100ին 3 ու կէս տոկոս կուտայ, մէկ տարի պայմանաժամով պահեստի համար՝ տարեկան 100ին երեք. 6 ամիս պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան 2 ու հարիւր, 3 ամիս պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան $1^1/_2$ առ հարիւր։

Պոլսոյ գործակալութիւնը վերոյիշեալ բոլոր գործառնութիւնները կ'ստանձնէ և աւելէ զատ, ապրանքներու վրայ փոխատուութիւններ կ'ընէ և գօնսինեասիոնով և աղատ տեր-գիթոյով ապրանքներ առանդ կ'ընդունի։

Բերայի մասնաճիւղը նմանապէս կը կատարէ Պանքային վերոյիշեալ բոլոր գործառնութիւնները (բացի ապրանքներու վրայ կատարուածներէն), և անմիջապէս ստանձնելու պայմանաւ կ'գնէ և կը ծախէ զանազան վիճակահանութեանց արժեթուղթեր, ինչպէս Վիլ տը Բարիի, Ռումէլիի երկաթուղեաց, Հելլենական կամ Բոնամայի վիճակահանութեան արժեթուղթեր ևլն. ևլն.։ Պոլսոյ գործակալութիւնը և Բերայի մասնաճիւղը կը ծախեն նաև Ռումէլիի Երկաթուղեաց արժեթուղթերու բրօմէսները, և Օսմ. Պանքայի Թուրքիոյ մէջ հաստատուած միւս բոլոր գործակալութիւններուն նման կ'ընդունին տարեկան 2% տոկոսով մինչև 10 օսմ. ոսկի, ընթացիկ հաշիւ բանալով։

Օսմ. Պանքան $3^1/_2$% ֆրանսական և 3% գերմանական Ռանթերու փոխարէն գումարներ փոխ կուտայ պզտիկ ընթացիկ հաշիւի դրութեամբ. յիշեալ Ռանթերը պահեստի դրուած արժեթուղթերու յատուկ տուփէին մէջ կ'պահուին։ Պահեստի դրուածներու քանակին աւելնալուն համեմատութեամբ, եղած փոխատուութիւնն ալ հետզհետէ կ'աւելնայ։

ՊԱՅՄԱՆՔ "ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ„Ի

ՏԱՐԵԿԱՆ ԲԱԺՆԵԳԻՆ	6 Մէժ.
ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ »	3 »
ԵՌԱՄՍԵԱՅ »	$1^1/_2$ »
ՋԵՌՔԷ ԳՆՈՂՆԵՐՈՒՆ	20 փր.
ԱՄՍԱԿԱՆ ԲԱԺՆԵԳԻՆ ԲՈՍԴ—ԼՕՔԱԼՈՎ	13 ղշ.
ՏԱՐԵԿԱՆ » » »	7 Մէժ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ ՏԱՐԵԿԱՆ	26 ֆր.
» ՎԵՑԱՄՍ. 15. ԵՌԱՄՍ.	9 »
» ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՏ ԹՈՒՂԹՈՎ և ամենօրեայ ԻզՅ...	40 »

Օսմ. լիրան 108 ղշ.— Անգլ. լիրան 119 ղշ.—20 ֆր.ոցն $94^1/_2$ ղշ.էն

Եւ Ռուբլին 55 ղշ.էն վար չընդունիր

Նոյն պայմանաւ Կ. Պոլսոյ և Գաւառաց համար ԱՆԵՏԻՐ։ ՄԻՆՉԵՒ ԿԱՆԽԻԿ

Նամակի փոխ կ'ընդունինք՝ 20 հատ 1 ղրշ.նոց բօսդայի փուլը 20 ղրշ.ի հաշիւով, և մի միայն ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԱԾ ՆԱՄԱԿՈՎ։

Հասցէի փոփոխման համար անհրաժեշտ է ղրկել երկու ղրշ., նամակի փուլով։

Բօսդայի ծախքը մեր վրայ է, Բօսդ—Լօքալէն զատ։ Իսկ դրամին առաքման ծախքն և աժիոյի տարբերութիւնն առաքողին վրայ են։

Չէքերուն և Փոխ"գրերուն վրայ, պէտք է որ առաքողը ինք փակցուցած ըլլայ 20 փարայի օրինական դրոշմը։ Ապա թէ ոչ՝ երեք թերթ պակաս կ'ղրկուի։

Նմանապէս, մայրաքաղաքէն կամ գաւառէն ղրկուած Ազդերը պէտք է դրոշմուած ըլլան ըստ օրինի։ Ապա թէ ոչ՝ չեն տպուիր։ Ներկայացեալն ու բարեգործական Ծանուցումները զերծ են դրոշմի տուրքէն։

Պոլսոյ և գաւառի մէջ, ա՛ն վճարումները միայն վաւերական են որք կ'ըլլան ի փոխարէն Տպարանին պաշտօնական Թղթին՝ տպագրուած Տնօրէնէն, ու կընքուած Լրագրին սեփական կնիքովը։

Պակաս թերթ կ'ղրկուի ամէն անոնց որ վերոյգրեալէն տարբեր սակով հաշուած ըլլան իրենց ղրկած դրամները։

Բաժանորդ գրուելու և դրամը ղրկելու ամէնէն դիւրին կերպն է՝ մանտա—բօսդ մը առնել, որուն բոլոր ծախքն է 20 փարա մինչեւ 100 ղրշ.։ Նամակ գրելու պէտք չկայ։ Բաւ է մանտա—բօսդին կտրօնին ետին նշանակել բաժանորդին անունը, հասցէն, թուականն ու գումարը։ Դրամը մեզ կը հասնի, և թերթը կ'ղրկուի, անվրէպ։

Ապառիկ յանձնարարութիւնք ՁԵՆ ԳՈՐԾԱԴՐՈՒԻՐ։ Ջնորգուած բաժանորդութիւնք ՕՐՆ ՕՐԻՆ կ'դադրին, ծանօթ թէ անծանօթ, որի՛ ալ պատկանին։

Դաւառացի բաժանորդները լաւ կ'ընեն ուրիշ եթէ կանխաւ հասցնեն բաժնեգինը, կամ Կ. Պոլսոյ մէջ մէկը ցոյց տան որուն գիմաւի պայմանաժամին։

Գործակալք պատասխանատու են իրենց ներկայացուցած բաժանորդներուն համար։ Ցորչափ դադրեցնել չեն տուած թերթին առաքումը, բոլոր պայմանաժամին իրենց մէ կ'պահանջուի։

Հին թիւերը սովորական գնով չեն ծախուիր։

Ջապուած ձեռագիրներն ետ չեն տրուիր։

ՉՈՒՏ ԽԱՂՈՂԻ ՔՈՆԵԱՔ

Ն. Ժ. ՑՈՒՔԱԼՈՍ

ՔՈՆԵԱՔ

Ն. Ժ. ՑՈՒՔԱԼՈՍ

Կ'ուզէ՞ք առողջ ապրիլ, Դիմեցէք ՆԻՔՕԼԱ Ժ. ՑՈՒՔԱԼՈՍԻ քոնեաքի, որ չինուած է հելլենական խաղողի օղիէ և Սամոսի անուշաւէտ գինիէ։ Անխարդախ կ'ծախուի գլխաւոր կեդրոնատեղին, Ղալաթիա, Մումհանէ փողոց, Nº 81։

36—31

ԽԱՃԻՆԵԻ ԽԱՍՍԱՐ ՇԱՀԱՆԷ

Խաճինէի Խասսար Շահանէէն միւպայեա օլունաճաք միւթէնէվվի ճամ մէվգրի միւնագասայա վազ խոփըշըկըննէն իթպարի թալիպ օլանլարըն թէէմինաթ աքչէ. սինի վէ եա միւթէէպէր քէֆալէթնամէի միւթաահըտէն Խաճինէի ճէլիլէի միւչարիէյէյէ կէլմէլէրի։

16 Մարթ 321 — 3—3

ՍԻՆԿԷՐ

ՀԱՑԹԱՑԹԻՉ ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ

THE SINGER MANUFACTURING Cº

THE SINGER MANFG. CO. — TRADE MARK

Սինկէրի կարի մեքենաները զատ անդ. պղտութ չինուած ըլլալով, իրենց առաւելութեամբ ամենուն ձանաչուած են որ ալիարհի ամէն կողմը տարածուած են, և բոլոր չինատերքները, դերձակներն ու կօշկակարները) լոկ Սինկէրի մեքենայ կ'ման կը գործածեն։ Սինկէրի Ընկերութիւնն ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական և շքանշան առած է բոլոր ցուցահանդէսներու մէջ։

Մասնաճիւղներ բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կ'վաճառուին՝ Բերա, Շիշլի ճամբայ, Ղալաթիա Սէրտիլի գիւղ։

Բերա) Շիշլի ճամբայ Գրն—Մարշէի դիմաց թիւ 343 և 343 կրկին.
Ղալաթիա) Սինկէր Խան, Քիւրէքճիլար եօքուշ.
) Թրամվայի կայարանին դիմաց.
Ստամպօլ) Սուլթան Համամ թիւ 2.
) Սուլթան Պայազիտ Բէզաստէյի Սէթասէյէն դիմաց թիւ 183

Սկիւտար, Զաքիր Պէյլար, Թիւ 120.

Նիւթերին ցուցակագրիւթեան համար վերի Դ(իր)էն ուղարկուի Ընկերութեան կեդրոնական վաճառատանն Բերա, Շիշլի ճամբայ, Թիւ 343 և 343 կրկին, Տէքէ Օղլու Սարքիս Պէյի առնը։ 50—10

ՊԱԼՔԱՆ

ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱԶԳ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. Ի ՍՕՖԻԱ

Դրամագլուխ և պահեստի գումար	Ֆր. 9,500,000
Դրամագլուխ և պահեստ 17 վերապահովագրող ընկերութեանց որ գործոց բաժնեկից են	Ֆր. 142,750,000
Ցվերջ Դեկտ. 1904ի կատարուած ապահովագրութիւնք	Ֆր. 1,618,000,000
Վնասուց համար վճարուած մինչեւ 31 Դեկտ. 1904	Ֆր. 32,000,000

ՊԱԼՔԱՆ ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ ընդդէմ ՀՐԴԵՀԻ, ԾՈՎԱՅԻՆ փոխադրութեանց, ԿԵԱՆՔԻ և արկածներու, խիստ դիւրամատչելի պայմաններով։

Ուղղակի գործակալութիւններ և վերապահովագրութեան գրասենեակներ ամբողջ Եւրոպայի մէջ, յնգլիստոս և Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց մէջ։

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԵՐԸ
Քրէտի Լիօնէ — ՓԱՐԻԶ, Կ. ՊՈԼԻՍ, ԻԶՄԻՐ
Տէօյչ Պանք — ՊԵՐԼԻՆ, ՀԱՄՊՈՒՐԿ
Անկլօ Աւստրիէն Պանք — ԼՈՆՏՈՆ, ՎԻԵՆՆԱ, ՊՈՒՏԱՓԷՇՏ
Պանք Նասիօնալ Պիւլկար, Պանք տը Քոմէրս — ՍՕՖԻԱ
Անկլօ Էճիբշըն Պանք — ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներու մէջ
ԹՈՒՐՔԻՈՅ համար Ընդհ. գործակալ՝ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ։
Ղալաթիա, Պանք Օթոմանի դէմ Թաշտապրուն խան — 50—18

LE PHENIX AUTRICHIEN

ՖԷՆԻՔՍ ՕԹՐԻՇԻԷՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1860 ԻՆ Ի ՎԻԵՆՆԱ

ԿԱՅՍ. ԹԱԳ. ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԵՒ ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐ	
ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ	ՖՐՔ. 17,000,000
ԿԵԱՆՔԻ »	» 31,008,000

Ընկերութեան Դրամատունն է, ի Կ. Պոլիս, ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ.

LA ESTRELLA

ԼԱ ԷՍԹՐԷՅԱ

ՀՐԴԵՀԻ, ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. Ի ՄԱՏՐԻՏ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ	ՖՐՔ. 10,000,000
ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐ	» 12,000,000

Ընկերութեան Դրամատունն է, ի Կ. Պոլիս, ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ

Դրասենեակք, Կ. Պոլիս, Ալեանաք խան թիւ 11—15 — 50—14

Լիազօր Ներկայացուցիչ Թուրքիոյ Գ. ՖԵՐԱՏԵԱՆ

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ճամբորդ և ապրանք փոխադրող շոգենաւեր

Ա. կարգի	Բ. կարգի
Սէտի	Նայդօգրիս
Մինիս	Լիմէյիս
Ռափիս	Պուղիրիս
Թէյպըր	Մօերիս
Նարպօն	Ֆայէլի
Նավարին	Ֆարոս
	Թիպս

Առաջին կարգի շոգենաւերը շատ համագստաւէտ են. Նաւուն մէջտեղն ընդարձակ սենեակներ ունին, ելեկտրականութեամբ կ'լուսաւորուին և կին ճամբորդներու համար տեսչուհի ունին։

Երկրորդ կարգի շոգենաւներն ալ սահմանափակ թուով ճամբորդներ կ'առնեն, բայց տեսչուհի չունին։

	ափէլն
Կ. Պոլսէ Լիվրբօլ Ա. կարգի գինն է	15
» » Բ. » » »	11

Կ'խնդրուի վաճառականներէն որ փոխադրութեանց և Ղալաթիոյ մաքսն հանելու համար իրենց հրահանգները տան շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Ամերիկայի և Եւրոպայի Նաւահանգիստները տանելու համար ապրանքներ կ'ընդունուին։

Դիմել առ Ճ. Վ. Ուիթըլ և Ընկ. Գործակալք
Ուիթըլ խան, Պահճէ գափու, Պոլիս
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ ԸՆԿ.

50—16 — 31 Ճէյմս Սդրիդ, Լիվրբօլ

QUINA-LAROCHE

ՔԻՆԱ ԼԱՌՕՇ

Ստամոքսի հիւանդութիւններուն գիմադրելու համար, բժիշկները շատ անգամ կ'ստիպուին կազդուրիչ դեղերու դիմել, և ընդհանրապէս Քինքինայի նախապատուութիւն տալով զայն կամ գինիի և կամ ուրիշ ըմպելիքի մէջ լուծելով կուտան։

Աւելորդ է գովեստ կարդալ Քինքինային, որովհետև բժիշկներն ամէն որ կ'գործածեն զայն և հետեւաբար չենք կարծեր որ անոր բուժիչ զօրութիւնն ու հրաշալի ազդեցութիւնը չգիտցողներ գտնուին։ Կարեւորն այն է սակայն որ իբր Քինքինայով պատրաստուած դեղ ծախուածներէ շատեր՝ զուրկ են Քինքինայէն սպասուած բուժիչ յատկութիւններէն, անոր համար Քինքինայի ազդեցիկ հիւթը կեղեւէն զատելու, առնելու տրուեսոը գաղտնիք մ'է շատերուն համար։ Մինակ ՔԻՆԱ ԼԱՌՕՇ ըսուած դեղն է որ կատարելապէս կը պարունակէ իր մէջ Քինքինայի բուժիչ հիւթն ու այժ տուող ազդեցութիւնը. և չկայ դեղ մը որ ՔԻՆԱ ԼԱՌՕՇԻ չափ այժ տայ մարմնոյն։

Տզայական կեներու սկարութեան, ստամոքսի սկարութեան և վատառժութեան համար աքանչելի դարման մէ ՔԻՆԱ ԼԱՌՕՇԸ։ Կ'բուժէ նաև անօրինութեան ամէն տեսակն հիմնապէս եւ արտաքարար բուժելու համար պէտք է գործածել ՔԻՆԱ ԼԱՌՕՇԻ ՊՈՂՊԱՏԱԽԱՌՆ տեսակը։ Մէկ խօսքով այժ տուող ամէնէն զօրաւոր դեղը Քինա Լառօշն է, կեղծիքէն զգուշացէք։ Դեղարաններէն ու մթերանոցներէն անկեղծ ՔԻՆԱ ԼԱՌՕՇ փնտռեցէք։ 35—8

ԹԻՒԹ ՄԱԼ (21)

ՑՐԱՆՍԱՑԻՔ
ՀԻՒՍԻՍԱՅԻՆ ԲԵՒԵՌԻՆ ՎՐԱՅ

—Զ. ԱՐԿԱԾ ՄԸ

Տօքթօր Սէրվան ալ իր կողմէն, թէեւ ցաւով, տեղի տուաւ և իր պաշտօնակից Լը Սիէնրին յանձնեց ընկերանալ, ցամաքի ճամբան բռնող խումբին։

Բայց, կանխաւ որոշուած էր որ, ցամաքէն արշաւող այդ խմբակը, մինչ ծովեզրէն, զուգահեռաբար պիտի ընթանար նաւին գնացքին և որչափ որ կարելի էր, անընդհատ հաղորդակցութեան մէջ պիտի ըլլային, երկու մասերը իրարու հետ։

Ապրիլ 20 ին, հարաւային հովի զօրաւոր հոսանքի մը հետեւանքով, երկինք մաքրուեցաւ, զինքը արատաւորող գորշագոյն ամպերէ և արեւը որ արդէն բաւական բարձրացած էր հորիզոնին վրայ, բարեխառնութիւնն հասցուց մինչեւ զերոյէն վեր 2։ Ջերմութեան աստիճանացոյցին այս նոր տարբերութիւնը զգալի եղաւ նաև, բաց ծովին կողմէ եկած երկարատեւ շառաչիւններով և ամսուն 21 ին հետեւեալ օրը, Պ. տը Բէրալիօ ու Պէրնառ Լաքրօս, Ռիթթէր հրուանդանին վրայ Նայող բլուրներուն բարձունքէն, կրցան նշմարել, նաւարկելի ջուրի ընդարձակ բացուածք մը, որ ծովափէն հազիւ 600 մէթր հեռաւորութիւն ունէր։ Մօտակայ սառերուն ալ արագ հալումը, այդ առաջին յայտնութեան վրայ կ'աւելցնէր, ամենապատեհ հաւանականութիւն մը։

Ամսուն 26 ին, ծփուն այն սառնադաշտը, որուն վրայ նստած էր Հիւսիսային Լուսաստղը, վերէն վար ճեղքուեցաւ։ Այն տաեն աճապարանքով հարկադրուեցան վերցնել, վերջին այն կտորները՝ որոնք կ'մնային տակաւին, անոր պահպանակը եղող լաստակերտէն։ Նաւը վերցնող սառի անագին զանգուածը, ամբողջովին ազատուելով ծովեզերքէն, սկսաւ քշուիլ դէպ ի ովկիանոս։ Նաւն ալ մէկտեղ այնչափ շատ քշուեցաւ որ, ցամաքային արշաւախումբին անդամները ժամանակ չունեցան դուրս ելլալու։ Որով ստիպուեցան սպասել որ, շոգենաւը, բոլորովին ազատ զինքը շրջապատող ու վարող սառնաբեկորներէն և կարենայ ինքն իսկ, բերել հանել զանոնք, Պիգմարք հրուանդանին ծայրագոյն կէտին վրայ։ Այդ գործողութիւնը ամսուն 30 ին միայն կարելի եղաւ, ինչու որ Հիւսիսային Լուսաստղը, կէս ատրճանի չափ դէպ ի հարաւ քշուելէն ետքը, հազիւ կրցաւ ինքզինքը ազատել, զինքը կաշկանդող սառերէն։

Մայիս 1ին—ցամաք ելլալիքները, նաւէն իջած էին ամբողջովին։ Այդ խուզարկու խմբակը կ'բաղկանար Պ. տը Բէրալիօէն, տ'Էրմօնէն, Հարաւէն, Տօքթօր լը Սիէնրէն, և լը Բլէր, Քառէ, Ժիւլիա, Պինէլ, Մաք-Րայթ նաւազներէն։ Այս վերջիններուն հոկողութիւնը յանձնուած էր Նաւաստապետ Կերպրագին։

Որպէսզի ցամաքային այդ խմբակը ստիպուած ըլլայ անընդհատ հաղորդակցութեան մէջ մնալու նաւուն հետ, երեք օրուան բաւելու չափ միայն ուտելիք տրուեցաւ անոր։ Սարկա լաւագոյն եղանակն էր արդարեւ, ինչու որ մինչ պարէն հայթայթելու պէտք պիտի ունենար ան։ Ասկէ զատ, ատոր շնորհիւ, մէկտեղ գոյքեր ու բեռներ տանելու պէտք պիտի չունենար։ Այդպէսով, գնացքն ալ, նոյնչափ դիւրին կ'ըլլար։ Եթէ երբեք անակընկալ արգելք մը կամ աննախատեսելի աղէտք մը չպատահէր, մէկ ամսուան մէջ, պիտի կրնային Ուօշինկթըն հրուանդան հասնիլ, քանի որ հազիւ 350 քիլօմէթր ունէին կտրելիք։

Գտուած երկրախոյզներուն անհուն ծառայութիւններ մատոյց։ Արդարեւ կը վախցուէր որ, ծովին վիճակը չթոյլատրէր Հիւսիսային Լուսաստղին, աւելի վեր, դէպ ի հիւսիս ելլալը։ Բայց այդ մասին երկու հակասական վկայութիւններ կային. Նէյըրի և Մարքհամի վկայութիւնը, որոնք Մայիս 12ին կանգ առնել պարտաւորուելով, 83º 20' 26''ին վրայ, իրենց առջեւ ուրիշ բան չէին տեսած, բայց եթէ սառնային միապաղաղ ու անվերջանալի դաշտ մը, ուրկէց հետեւցուցած էին այդ կողմերը բնաւ ծով չենալը. յետոյ Կրիլիի վկայութիւնը, հիմնուելով Լօքուուտի ու Պրէյնարտի քննութիւններուն վրայ, որոնք միեւնոյն եղանակին, 83º 23' 8''ին վրայ հասնելով, սփիւուած էին եա դառնալ, առերուն հալելուն ու քայքայելուն, ինչպէս նաև սառնադաշտին վրայ ջուրի բազմաթիւ բացուածքներու ներկայութեանը պատճառով։ Անգլիական կամ ամերիկեան արշաւախումբերէն ո՞րն իրաւունք ունէր։ Շատ չանցած, իրենք պիտի կրնային հաստատել ըլլալ բուն ճշմարտութեան։

Է.— ՈՒՕՇԻՆԿԹԸՆ ՀՐՈՒԱՆԴԱՆԸ

Առաջին հանդիպումը Անգլիացիներուն իրաւունք տալ թուեցաւ։

Ցամաքի խումբը, դէպ ի հիւսիսային արեւմուտք հազիւ տասը մղոնի չափ առաջացած էր, երբ ստիպուեցաւ կանգ առնել։ Շոգենաւը տեղաւորութենէ կորսնցուցած էին։

Ակներեւ էր որ, Հիւսիսային Լուսաստղը որ հալելու վրայ եղող սառնակոյտերուն հետ տաժանելի պայքարի մը մտած էր, քայլ առ քայլ միայն կ'յաջողէր առաջանալու։ Ծովը բռնուած էր սառոյցներէ, այնչափ տեղ որչափ կրցաւ տարածուիլ ու սաւառնիլ ճամբորդներուն ակնարկը։ Ծովին երեսը ծածկող ծփուն սառնադաշտը, յուսահատեցուցիչ միօրինակութիւն մը ունէր. անհուն ու տխրատեսիլ տարածութիւն մըն էր ան, հոս ու հոն, հազիւ սառնաբլրակներու ոլղմաններով թեթեւօրէն կոհակաւոր։ Ոչ մէկ բանի մը շարժիլը կը տեսնուէր հոն, և այդ յաւիտենական, անխռով լռութիւնը մարդուն սիրտը կը նեղացնէր։

Արշաւախումբն եղած տեղը կանգ առաւ և վրաններ կանգնեց։

Հոն իջեւանած պիտի մնային, մինչեւ շոգենաւին ժամանումը։ Եթէ երեւան չելլար ան, այդ շատ զօրաւոր ու համոզիչ փաստ մը պիտի ըլլար թէ, պէտք էր հրաժարիլ ծովու ճամբով վեր ելլալու յոյսէն։

Ուստի սիրաերնին սեղմուած, դիտեր ըլլալուն սպասեցին։ Ոչ ոք ուզած էր այդօրինակ վատահեցուցիչ հաւանականութեան մը վրայ խորհիլ կանխաւ։ Ասոր համար է որ, ոչ ոք համակերպեցաւ եղածին և երբ ամէնքն ալ պառկելու համար թաղուեցան իրենց պարկերուն խորը, հակառակ բաղդատաբար մեղմ բարեխառնութեան, լքուած բնակարանին կարօտալիր կսկիծը եկաւ բարդուիլ ջուրը ինկած յոյսերու առաջ բերած բուռն գրգռութեան վրայ։

—Բարեկամներս, ըսաւ Պ. տը Բէրալիօ, վերջ մը տալու համար տիրող դժնդակ այդ անձկութեան, եթէ կայ ընելիք աւելի լաւ բան մը, այն ալ մեր երեւակայական կարծիքները վաղուան ձգել և հիմա քնանալն է։

Մնաց որ քունկրնին ալ շատ երկար չտեւեց։ Կէս գիշերին մօտ, հով ելաւ, հարաւային սաստիկ հով մը որ իր աղմուկով, ճաթռտող ու քայքայող սառնադաշտին ահաւոր շառաչիւններուն դէմ բռնեց։ Աղջամուղջին կարճ ժամերը լեցուեցան շառաչումք ու գժոխային այդ ժխորներով և ճամբորդները, որոնք ձմեռուան տեւն բացօթեայ գիշերութիւններու տարօրինակ էին, դժուարութիւն քաշեցին մինչեւ որ վարժուեցան։ Անխառն հրճուանքով մըն էր որ առաւօտ ըլլալը տեսան անոնք։

Դիտերն անդադար, ահռելի շառաչիւններ՝ արձագանգ տուած էին հովին մռնչիւններուն և քանի քանի անգամներ, վարժ ականջն անոնց՝ որոնք անկարող էին քնանալու, յաջողած էր որոշել ալիքներու խիստ ընդհարումը՝ ծովափի ժռռուններուն վրայ։ Ցայտ կրկին կ'արթննար ներսերնին։ Այդ աղմուկը աղէկ բանի նշան էր։ Սառնադաշտին խորտակած ըլլալը կ'ապացուցանէր կարծես։

Բայց անոնք որ առաջին անգամ լսեցին զայն, չհամարձակեցան իրենց յոյսը հաղորդել միւսներուն։ Կանխաւ գիտնալով թէ նոյնիսկ իրենց համար ինչչափ դառն պիտի ըլլար պատրանք մը, նախամեծար համարեցին նմանօրինակ յուսախաբութիւն մը խնայել իրենց քնացած ընկերներուն։

Բայց, արշալոյսին, ա՛լ տարակոյս չէր մնացած։ Աչքերնուն առջեւ ծովն էր որ կ'պարզուէր, իր աղի ու կանանչ ջուրերով։ Առջի օրուան սառնային անհունհման անապատէն ուրիշ բան չէր մնացած, բայց եթէ, հոս ու հոն, քանի մը հսկայական անջուշտ զանգուածներ սառի, որոնք բռարմէ ամբողջովին անջատուած ահագին բեկորներ էին, զորս կ'առնէր դէպ ի արեւելք կ'տանէր պարզ աչքով տեսանելի սաստիկ հոսանք մը։

Միեւնոյն ատեն, մանուշակ երեւոյթով ամպ մը երեւան կուգար հարաւային հորիզոնին վրայ։

Կարելի չէր սխալիլ, այդ ամպը սթիմրին ծուխը ըլլալու էր։ Հիւսիսային Լուսաստղն յաղթած էր արգելքին. իր բովանդակ արագութիւնովը կ'սրանար, համնելու համար ցամաքի երկրախոյզներուն, յուսակտուր ընկերակիցներուն եաւէն։

Բուռն ու երկարատեւ «հուրրա» մը ողջունեց այդ երեւումը։

Ալ հիմա սիրտերնին ապահովուած էր։ Լօքուուտ իրաւունք ունէր. սառնային անհուն սահարանը, յաւէրժական ու միօրինակ չէր։ Ծովը բաց էր նաւորդներուն առջեւ։

Բայց այս վերջինները շատ աղէկ գիտէին ի՛նչ ըլլալը այդ յանկարծական աւելցուքներուն ու սառնագերծումներուն, որոնց, համաձայնաբար արագութեամբ մը կ'յաջորդեն մեծաքանակ բեկորներու վերադարձն ու վերակազմութիւնը, որոնց շնորհիւ սառնային տարածութիւնը կ'վերստանայ իր առջի վիճակը։ Բարեբախտաբար, հովը չփոխուեցաւ շատ և հարաւ ըլլալէ դադրեցաւ երբեմն, հարաւային—արեւելք ըլլալու ու կրկին հարաւին վերադառնալու համար։ Առտուան ժամը վեցին, Հիւսիսային Լուսաստղը, ցամաքի ընկերակիցներուն հետ սովորական նշանները փոխանակելէ ետքը, անոնցմէ աւելի առաջ անցաւ, դէպ ի հիւսիսի ճամբան։ 78րդ զուգահեռականին վրայ միայն կրցան իրարու մօտենալ, ճիշդ այն պահուն իսկ, երբ ցամաքի խումբը պարէնաւորուելու պէտք ունէր։

(Շար.)